

Primorski dnevnik

Postnina plačana v gotovini
Abb. postale I gruppo - Cena 100 lir

Leto XXX. Št. 23 (8729)

TRST, nedelja, 27. januarja 1974

PRIMORSKI DNEVNIK je začel izhajati v Trstu 13. maja 1945, njegov predhodnik PARTIZANSKI DNEVNIK pa 26. novembra 1943 v vasi Zakriž nad Cerknim, razmnožen na ciklostil. Od 5. do 17. septembra 1944 se je tiskal v tiskarni »Doberdoba« v Govcu pri Gorenji Trebuši, od 18. septembra 1944 do 1. maja 1945 v tiskarni »Slovenija« pod Vojskim pri Idriji, do 8. maja 1945 pa v osvobojenem Trstu, kjer je izšla zadnja številka. Bil je edini tiskani partizanski DNEVNIK v zaslužjeni Evropi.

Udarec iluzijam o združeni Evropi

Tudi Francija je torej stopila iz evropske »kačev« in povlekla za seboj dvanajst afriških dežel, katerih valute so tesno povezane z njenim frankom. Gre za dežele, pridružene Evropski gospodarski skupnosti (EAMA), med katerimi so tudi take (na primer, Slonokoščena obala, Gabon in druge), ki jih že vrsto let srečujemo na tržemskem velesejmu, kjer skušajo navezati tesnejše trgovske in poslovne stike z Evropo.

Z izstopom enega izmed najpomembnejših partnerjev, se je »kača« praktično nehala plaziti po Evropi. Njeno življenje ni bilo dolgo: rodila se je aprila 1972 v Baslu na podlagi sporazuma, po katerem so se evropske valute medsebojno povezale tako, da so se njihovi menjalni tečaji odmakali drug od drugega največ v mejah od -2,25% do +2,25%. S tem se je ustvarila kotacijska pentija v razmahu 4,50%, ki se je valovito prebivala skozi številne priloge mednarodnega monetarnega tržišča in vsaj na grafičnih res ustvarjala videz nekake »kače«, gugalne, vlakla ali česa podobnega.

Z nekoliko manj elegantno, a vendarle od neke mere ustreznejšo prispodobno, bi lahko rekli tudi, da se je v tem času plazil po Evropi ne kača, temveč deževnik. Kajti iz sedanje »štrclje« (Zahodna Nemčija, Benelux in Danska) se že rojeva nova tvorba »območje nemške marke«, ki nastopa novo pot v spremstvu Švedske in Norveške, ki sicer nista v EGS, a sta gospodarsko močno navezani na Zahodno Nemčijo in na trenutno najtrdnjše evropsko valuto, to je na nemško marko.

S tem, da je stopila iz »kačev«, je Francija storila medvedvo uslugo svojim partnerjem. V bistvu gre za devalvacijo franka in za zaščito francoskih rezerv in zlatih palic v podzemlju Francoske banke. Nemec, ki si omisli francosko »renault«, mora sedaj pri njegovi neizpremenjeni ceni odšteti 5% francov več kakor poprej. Francoski izvoz je torej olajšan, to pa pomeni več dela za francoske tovarne, večji priliv deviz in postopno zmanjšanje bilančnih primanjkljajev. Ker je hkrati tudi uvoz iz tujine dražji, Francozi lahko računajo tudi na večje notranje povpraševanje po domačih izdelkih.

Kakor pri vsaki kupčiji, tako tudi pri tem ukrepu velja, da kar je dobro za enega partnerja, je slabo za drugega. Od tod tudi ponudba večjega dolarskega posojila. Zahodna Nemčija Francozom (ki ga pa slednji niso sprejeli) in splošno negotovanje drugih evropskih držav, Evropski partnerji za meritorjo Franciji, da je tudi to pot dala prednost nacionalnim interesom in zanemarila interese evropske skupnosti. Precej kritični so tudi italijanski opazovalci, ki pa očitno pozabljajo, da »latinska sestra« Francija pristiha med svoje zasluzne moze preteklih dob tudi razne Machiavellije, da je še prejšnja generacija »kvala« kritično usvetega egoizma in da je končno tudi sama Italija — še ni leto dni — prav tako kot Francija zapustila evropsko »kačo«.

Mit združene Evrope, ki naj bi se razvila etapno (najprej carinska enotnost, nato gospodarska zveza in končno politična federacija), je z najnovejšo francosko odpovedjo postal še bolj nedosegljiv. Sicer pa je bil precej oddaljen tudi poprej. Lanski pristop treh novih članic k EGS ni prinesel večjih premikov v tej smeri. Nacionalni interesi na stari celini še vedno prevladujejo nad skupnimi. Človek bi dejal, da so te partnerice že leta 1957 pristopile k šeststici vsaka s svojo mentalno rezervno. S tako rezervno so menda prišli v Rim na nedavno zasedanje »dvajsetih« tudi francoski poslanci, saj je frank nastopil svojo pot takoj po povratku njihovega letala iz Ciampina na Orly.

Tudi po letu 1957 je Evropa v bistvu ostala nehomogena skupnost ločenih državnih enot. Na mednarodnih tečajih in prevozih v EGS na tržemski univerzi nas leto za letom opozarja na neskladnost v evropski prometni in tarifni politiki. O resnosti položaja v italijanskem kmetijskem nas opozarja tisk tako rekoč vsak dan. Kljub

navidezno odprtemu tržišču razni monopoli še vedno vedrjo v Evropi in pri nas, najnovejša petrolejska kriza pa je pokazala, da tudi v energetski politiki v Evropi ni enotnosti.

S sedanjim razvrednotenjem francoske valute je ponovno popustila tudi vrednost lire. Vendar od te neuradne devalvacije si menda nihče ne pričakuje posebnih izboljšav v bilancah s tujino. Še zlasti ne v sedanjem položaju na svetovnem tržišču, ko se poraja nov merkantilizem, ki se od klasičnega razlikuje po tem, da poleg zlata zadobivajo odločilno moč tudi nafta, industrijske surovine in nekatera živila. Kakšen je položaj Italije, če ga premetiramo iz tega zornega kota, ni treba posebej razlagati.

Če je ta položaj nezavidljiv (tudi če upoštevamo uspeh nekaterih industrijskih panog, ki izvažajo na evropska tržišča znaten del proizvodnje), je bil vpliv dosežanega postopnega združevanja na stari celini tudi za naše področje takšen, da ni opravičeval pretrganega navdušenja. Res je, da laže potujemo v tujino in da je v naših trgovinah večja izbira tujega blaga, vendar po drugi strani drža, da so nas evropske oblasti proglasile za »osrednjo« in torej industrijsko razvito deželo, ki ne potrebuje finančnih in davčnih olajšav, kakor jih ne potrebujejo denimo Duesseldorf, Frankfurt ali Milan. Trst kot skrajna luka Evropske gospodarske skupnosti v vseh letih tudi ni pridobil posebnih blagovnih tokov. Če smo si zagotovili večji dovoz izraelskih agrumov, smo ta promet odvezli Kopru in Reki, s katerima bi morali nasprotno sodelovati, da bi se skupno zoperstavili konkurenci pristaniških kompleksov severne Evrope, kjer imajo Nemci proste roke pri določanju tarif in celo pri trgovinski menjavi z Vzhodno Nemčijo in torej posredno z ogromnim tržiščem vzhodnoevropskega sveta za vzajemno pomoč. Zato se ob najnovejši francoski odpovedi stremljenju po združenju Evrope in nekaterim pesimističnim napovedim, češ da so preteklo soboto v Parizu spodbesili še en opornik, že itak majhvi evropski konstrukciji, moramo dvakrat vprašati, ali naj res žalujemo za to fatamorgansko in nedosegljivo enotnostjo.

ELIO FORNAZARIC

PRVA OKROGLA MIZA SLOVENSkih DRUŠTEV V ŠPETRU SLOVENOV

Svetovalca Štoka in Specogna pojasnila svoja gledanja na vprašanja Benečije

Kdaj bo v oblasti dozorela volja, da ustvari infrastrukture, ki bodo narečja spremenile v jezik?

V hotelu Belvedere v Špetru Slovenov je bila v petek večer okrogla miza, ki so jo priredila slovenska društva v Beneški Sloveniji. Sestanek je odprl predsednik kulturnega društva »Ivan Trnko« prof. Viljem Černo in predstavil občinstvu delna svetovalca Giuseppe Romana Specogna (KD) in dr. Draška Štoka (SS-SDZ). Za to zanimivo pobudo je vladalo izredno zanimanje, saj je bila razmeroma velika soba, v kateri je bil sestanek, nabito polna. Srečanje med dvema delničnima svetovalcema je prvo izmed srečanj, ki jih bodo priredila beneška društva, da bi od uglednih predstavnikov strank ustvarile loka izvedela za stališča glede gospodarskega in narodnostnega razvoja teh krajev in da bi hkrati vplivala na odgovorne dejavnike, da bi prenesli zahteve prebivalstva v tiste sredine, kjer bi ta vprašanja bila mogoče reševati.

Preden bi se lotili opisovanja poteka sestanka, na katerem sta delžna svetovalca opredelila svoje stališče do osnovnih vprašanj ter odgovarjala na stvarna vprašanja in tudi na provokativne nekatere udeležencev, bi hoteli navesti nekaj splošnih ocen, ki smo jih dolžni navesti ob tako pomembnem dogodku.

Predvsem je treba ugotoviti, da je zaradi dejavnosti društev »vprašanja Benečije«, pod katerim pojmuje skupke problemov, postalo predmet široke javne razprave ter se mu ne morejo izogniti niti stran-

Na vojaškem letališču pri Izmiru se je včeraj zrušilo letalo »fokker« turške letalske družbe THY. V nesreči je izgubilo življenje vsaj 61 ljudi, po nekaterih virih pa naj bi umrlo kar 68 ljudi. Na sliki: gasila ob razbitinah fokkerja. (Poročilo na deseti strani)

SINDIKATI ZAHTEVAJO UVEDBO POLITIČNIH CEN ŽIVIL

Zaskrbljenost zaradi naraščajoče draginje ki močno odjeda kupno moč delavskih plač

Minister za delo Bertoldi priznal upravičenost predloga sindikalne federacije o napovedi splošne vsedrjavne stavke

RIM, 26. — Draginja je že do sedaj pobrala velik del povnjenja plač, ki so si ga delavci priborili v trdih sindikalnih bojih lansko leto. Sedaj pa je vlada napovedala, da bo »postopoma« odpravila zamrzne cen najnujšega potrošnega blaga. To vzbuja pri delavcih veliko zaskrbljenost, njihove sindikalne organizacije pa so zahtevale, naj vlada uvede politične cene živil, ki najbolj bremenijo delavske plače.

Tudi minister za delo Bertoldi je danes na zasedanju civilnih invalidov v Grossetu opozoril, da naraščanje cen in s tem življenjskih stroškov, zmanjšanje zaposlenosti, neizvajanje najnujših socialnih reform, povzročata danes med delavci in njihovimi sindikati veliko nezadovoljstvo. Minister je priznal, da so kritike delavcev in sindikatov vladi upravičene, ker ni znala spoštovati sprejetih obveznosti. Obenem

pa je dejal, da je napoved splošne stavke zaradi omenjenih vprašanj samo spodbuda vladi, da bo čimprej sprejela stvarne ukrepe.

Okrog predloga o napovedi vsedrjavne splošne stavke se je v zadnjih dneh razvila obširna razprava v sindikalnih organizacijah. Glavni svet CGIL je v preteklih dneh potrdil in podprl ta predlog, ne kot dejanje usmerjeno proti vladi, temveč kot spodbudo, da se bo vlada končno odločila

za socialne reforme, za okrepitev kmetijstva in za proizvajalne naložbe na Jugu. O tem so danes začeli razpravljati tudi na zasedanju pokrajinskega izvršnega odbora kovinarskega sindikata UIL v Turinu, katerega se udeležujeta tudi glavni tajnik federacije kovinarskega sindikata Benvenuto in glavni tajnik UIL Vanni.

Vanni je ob otvoritvi zasedanja poudaril, da sedanja huda gospodarska kriza, manjša kupna moč delavskih plač ter zavlačevanje vlade, da bi sklicala sestanek s sindikati za določitev novega razvojnega ustroja, nujno zahtevajo, da pride do razčiščenja tako z vlado kot z delodajalci.

UIL noče političnega spopada z vlado, hoče pa oživiti vprašanja in pobude, ki so običajna na mrtvi točki zaradi vladne nedeljavnosti. Glede delodajalcev pa je dejal, da se morajo zavedati, da hočejo delavci ohraniti kupno moč svojih plač.

Tudi Benvenuto je ugotovil, da je dosedanja inflacija najbolj udarila po delavskih plačah, zmanjšala delovne stroške, povzročila zmanjšanje notranjega povpraševanja in s tem omogočila večji izvoz blaga, kar je bilo v izključno korist delodajalcem. Obsoil je vlado, da je to politiko odkrito podprla. Benvenuto je dejal, da ni mogoče več zavlačevati z odločitvami in da je treba postaviti vladi točne zahteve glede političnih cen, davčne reforme in pokojnin. Od vlade je treba zahtevati točne obveznosti na kmetijskem in energetskem področju, glede naložb na Jugu in okrepitve javnega prometa. V tej zvezi je omenil stavko v obratih Fiat in dejal, da predstavlja važno dejanje ne samo v pogledu spora z delodajalci, temveč tudi kot izjavo o solidarnosti konfederacijam, da preidejo v napad proti dvoumni politiki vlade.

Po drugi strani pa je predsednik italijanske zveze trgovcev z jstevinami na drobno na seji izvršnega odbora zveze izjavil, da je treba odpraviti zamrzne cen v prodaji na drobno. Povedal je, da morajo trgovci na drobno množica živila prodajati brez dobička, ali pa jih sploh ne dobijo.

(Nadaljevanje na 4. strani)

PREDSTAVNIKI 21 KOMUNISTIČNIH PARTIJ NA ZASEDANJU V BRUSLJU

Zahodnoevropske KP o novih nalogah naprednih sil v kapitalističnem svetu

Govor tajnika KP Berlinguerja - Enotnost stališč glede temeljnega vprašanja odnosa med socializmom in demokracijo

BRUSELJ, 26. — Sedanja kriza kapitalizma v Evropi, akcija komunističnih partij za družbeni napred, demokracijo, nacionalno neodvisnost, mir in socializem ter njihov boj za enotnost delavskih in demokratičnih sil so glavne teme zasedanja voditeljev komunističnih partij zahodne Evrope, ki se je začelo danes v Bruslju. Zasedanju, ki bo trajalo tri dni in ki se ga udeležujejo enainvajset zahodnoevropskih KP, predseduje kot gostitelj predsednik komunistične partije Belgije Van Geyt, ki je imel tudi uvodni nagovor.

V nadaljevanju zasedanja je prvi prevzel besedo generalni tajnik komunistične partije Italije Enrico Berlinguer, za čigar poseg je vladalo med opazovalci veliko pričakovanje. Berlinguer je začel z ugotovitvijo, da sedanja izredno huda kriza povzroča veliko skrb desetim milijonom delavcev, milijonom izseljencev in tudi najbolj odgovornim političnim silam. Obstaja nevarnost množične brezposelnosti, inflacije, monetarne kaosa. Bodočnost je zavita v globoko negotovost, Italija pa je med državami,

ki je najbolj občutila posledice poslabšanja gospodarskega položaja. Berlinguer je nato obširno govoril o italijanskem položaju ter med drugim dejal, da se delavsko in ljudsko gibanje sedaj bori ne samo za obrambo življenjskih in delovnih pogojev delavskih množic, ampak tudi za reforme in za nove smernice politike investicij in proizvodnje, ki naj privedejo do ustvarjanja novega modela razvoja gospodarstva in družbenega življenja. Istotako se mora delavsko in ljudsko gibanje boriti proti naraščajočemu fašističnemu nasilju in poskusom najbolj zakrknjenih hrdruženih in političnih skupin, da bi premaknili na desno politični položaj — tudi s pomočjo referendumov o razporoki — ter da bi odprli pot avtoritarni rešitvi krize, ki jo država preživlja.

Berlinguer je nato govoril o problemih zahodne Evrope in o nalogah zahodnih komunističnih partij. V tej zvezi je poudaril potrebo po iskanju dialoga in sporazumov med demokratičnimi in levičarskimi silami, ob popolnem spoštovanju avtonomije vsake sile. Nobena partija, nobena politična sila, naj bo še tako močna, ne more namreč po Berlinguerjevemu mnenju sama dati zadovoljivega odgovora na težavne probleme sedanjeje trenutka.

Generalni tajnik KPI je ugotovil, da obstaja med zahodnoevropskimi komunističnimi partijami enotnost stališč glede temeljnega vprašanja odnosa med demokracijo in socializmom. Dodal je, da afirmacija socializma kot skladnega razvoja in popolnega uredenja demokracije predpostavlja priznanje vrednot osebnih svobod in njihovih jamstev, načel laičnosti države in njene demokratične razčlenjenosti, pluralitete strank, avtonomije sindikatov, verske svobode, svobode raziskave in kulturnih, umetniških in znanstvenih dejavnosti.

Glede vzrokov sedanje krize je Berlinguer dejal, da je zelo pomemben faktor krize starega sistema izkoriščanja in zatiranja držav tretjega sveta. Proces političnega in gospodarskega osvobodjanja držav v razvoju je velik pozitiven faktor, tudi če iz teh pritiskov za sprejmem terminov izmenjave z razvrtimi državami (kot na primer nove cene petroleja), nastajajo težavni in zapleteni problemi tudi za delavsko gibanje v zahodnoevropskih državah. Berlinguer je nato obtožil najbolj močnega imperialističnega skupine, in predvsem ameriške, da skušajo izkoristiti energetske krizo, pa tudi krizo v poljedelstvu in monetarno krizo, za ohranitev vladne moči.

RIM, 26. — Predsednik republike je danes sprejel zunanjega ministra Mora preden odpotuje na uradni obisk v nekatere države Bliznjega vzhoda, kjer se bo pogovarjal predvsem o dobavi nafte Italiji.

PRVIČ PO PODPISU SPORAZUMA O RAZMIKU ČET

Incidenti med izraelsko in sirsko vojsko na Golanu

Demantirana vest, da bo Nixon obiskal Bliznji vzhod

DAMASK, 26. — Prvič po podpisu sporazuma o razmiku vojaških sil ob Sueškem prekopu je prišlo danes do hudih incidentov na sirijski fronti. Incidenti so v preteklih dneh trajali več ur s posegom tako izraelskega kot sirskega vojaškega glasnika, ki je naprtil krivdo za incidente Izraelcem, je bilo več izraelskih vojakov ranjenih.

Na suezski fronti pa se nadaljuje umik izraelskih vojakov. Časnikarjem niso dovolili, da bi prisostvovali operacijam umika, z velikimi daljavami pa je bilo videti kolone dima, ki so se dvigale nad vojaškimi postojankami, ki so jih Izraelci pred umikom uničili. Za sedaj zadeva umik samo področje, je na zahodnem bregu Sueškega prekopa v bližini mesta Suez. Ves ta predel bi morali Izraelci zapustiti do prihodnjega ponedeljka.

Bela hiša je danes demantirala vesti, po katerih naj bi Nixon nameraval aprila potovati na Bliznji vzhod ter med drugim obiskati Kairo in Damask. Vest je objavil kairski dnevnik »Al-Ahram«, ki se je skliceval na »obveščene kroge«. Pač pa je državni departma potrdil, da se bo zunanji minister Kissinger vrnil na Bliznji vzhod proti koncu februarja ali v začetku marca, da bi posredoval med Izraelom in Sirijo v iskanju sporazuma o razmiku vojaških sil na golanjski fronti.

PARIZ, 26. — Zunanji minister Jobert je na potovanju na Bliznji vzhodu, kjer se pogovarja o nakupu nafte z državami proizvajalkami. Francoski časniki so danes pisali, da je Jobert sklenil v Saudski Arabiji sporazum, ki ga bodo podpisali prihodnjega marca, na osnovi katerega bo Saudska Arabija dobavila Franciji v dvajsetih letih 800 milijonov ton nafte.

PARIZ, 26. — Zunanji minister Jobert je na potovanju na Bliznji vzhodu, kjer se pogovarja o nakupu nafte z državami proizvajalkami. Francoski časniki so danes pisali, da je Jobert sklenil v Saudski Arabiji sporazum, ki ga bodo podpisali prihodnjega marca, na osnovi katerega bo Saudska Arabija dobavila Franciji v dvajsetih letih 800 milijonov ton nafte.

Včeraj je tržaški občinski svet zaključil razpravo o proračunu, petletnem načrtu in preverjanju. V torko bodo po županovnem govoru glasovale izjave, katerim bo sledilo glasovanje.

nitev in razširitev lastnih gospodarskih in političnih položajev. Odločilno vlogo na svetu lahko ima demokracija, neodvisna in mirljubna zahodna Evropa — je nadaljeval Berlinguer — ki naj ne bi bila niti protisovjetska niti protiameriška, pač pa ki naj bi navezala prijateljske stike in koristno sodelovanje s tema državama in tudi z vsemi drugimi državami.

V DANAŠNJI ŠTEVILKI

Stran 5: »Stena« — roman o izjemnih ljudeh — (Razgovor s pisateljem Tonetom Svetin o ob začetku objavljivanja njegovega romana v podlistku na 8. strani.)

Stran 6: Odvetnik svetuje — Ločitev in razporek; Davčna posvetovalnica — Novosti pri mezdah, plačah in pokojninah; Dnevne informacije za ljubljano, obalno področje in Novo Gorico.

Stran 7: Reportaže iz Devina. Stran 8: Iz preteklosti naših krajev: Konjska pravda pred 200 leti med soseskama Gabrče in Senožeče.

SOLIDARNOST Z BENEŠKIMI SLOVENCMI

ZGONISKI OBČINSKI ODBOR

Zgoniski občinski odbor zbran na svoji redni seji dne 24. januarja 1974 z obžalovanjem ugotavlja, da sta videnska prefektura in šolsko nadzorništvo iz Humana na protidemokratski način prepovedala poučevanje slovensčine v poljskem pouku v Brdu in Teru;

ostro obsoja diskriminacijski postopek oblasti v videnski pokrajini, ki je na nasprotju z osnovnimi načeli človeških pravic, s členom 6 italijanske ustave ter s členom 3 statuta avtonomne dežele Furlanije - Julijske krajine. Prepoved poučevanja materinega jezika je povsem v skladu s stališčem oblasti do slovenske narodne manjšine v Beneški Sloveniji, ki zanika obstoj Slovencev v tej pokrajini;

poziva vse demokratične sile, naj se odločno zavamejo, da pristojni organi nemudoma prekličejo prepoved, priznajo obstoj slovenske narodne skupnosti v videnski pokrajini in s tem omogočijo njen vsestranski razvoj na kulturnem, gospodarskem in socialnem področju.

ENOTNI DIJAŠKI ODBOR - GORICA

Enotni dijaški odbor zbran na svoji prvi seji dne 24.1.1974 odločno protestira proti diskriminacijskemu ukrepu videnske prefektore in šolskega nadzorništva, ki sta prepovedala poučevanje slovenskega jezika v poljskem pouku v Brdu in Teru. EDO izraža svojo solidarnost prof. Viljemu Černu in zahteva od pristojnih oblasti preklic te prepovedi in da se resnično člen 6 italijanske republiške ustave.

DANES

najnujših vprašanj in zato zahtevajo od vlade, da začneja uresničevati pobude na socialnem in gospodarskem področju. Vedno bolj si utira pot pripravljenosti.

V TRŽAŠKEM OBČINSKEM SVETU ZAKLJUČENA RAZPRAVA O PRORAČUNU

REŠEVANJE SLOVENSKE VPRASHANJ V IZJAVAH PREDSTAVNIKOV STRANK

Včeraj so v razpravo posegli Gargano (PRI), Rossetti (KPI), Dolhar (SS), Rinaldi (KD), Zimolo (PLI) in Giuricin (PSI)

Včeraj se je zaključila v tržaškem občinskem svetu splošna razprava o proračunu, petletnem načrtu in o zaključku preverjanja z govorji najvidnejših predstavnikov vseh skupin v občinskem svetu. V ospredju so bila tri važna vprašanja: referendum in odnosi političnih sil, odnos med opozicijo in večino ter končno odnos slovenske narodnostne skupnosti. Seveda so bila z vsem tem povezana tudi vsa ostala vprašanja in med njimi stališče občine in političnih sil do petrolejskega pristanišča, gospodarskega razvoja na splošno, odnosi med Trstom in Jugoslavijo ter končno polemika okrog sestave občinskega odbora.

Po že običajnem govoru predstavnikov skrajne desnice je spregovoril tajnik in načelnik skupine PRI Gargano, ki je med drugim govoril o odnosu in o novi politiki komunistične opozicije. Gargano je nato v dobro uro trajajočem govoru zelo podrobno obdelal vsa konkretna vprašanja petletnega načrta.

Tajnik KPI Rossetti pa je obžaloval, da je prišlo do določenega poslabšanja odnosov med večino in opozicijo in to po njegovem mnenju, ker levi center ni več vnešal nič novega. Nazadnje se je takrat, ko se stvari ne premikajo naprej, kritični gospodarski položaj pa zahteva preokret in novo pot. Rossetti je kot primer navedel italijanski odnos v zunanji politiki, ki je treba ustvariti tesnejšo povezavo z arabskim svetom. Glede notranje politike pa je zahteval odločnejše investicije in to tudi na področju Trsta.

Rossetti je bil zelo oster, ko je obravnaval petrolejsko pristanišče in je zahteval jasn odgovor na vprašanje, če nameravajo ustreči prošnjam podjetja ENAM in TOTAL za nov prostor za razširitev petrolejskega pristanišča. Nato je obravnaval odnos do sindikata in nujnost podpore širokih ljudskih množic kakršnikoli napredni politiki. V tej zvezi je govoril tudi o odnosu do slovenske manjšine, ki mora temeljiti na splošnem procesu demokratizacije, medtem ko se sedaj ne morejo rešiti niti tista vprašanja, ki bi morala biti že zdavnaj urejena.

Največje zanimanje pa je zbudila njegova izjava glede referenduma, saj je Rossetti dejal, da resnične vrednote verskih čustev ne morejo biti v nasprotju z duhom socialne pravičnosti in svobode, ki preveča KPI in da gre sedaj za skupni antifašistični odnos, tako da je treba preprečiti ustvarjanje desničarske reakcionarne fronte in se tako tudi izogniti kakršnikoli obliki obnavljanja desničarske liberalizacije.

ZARADI SPOLZKEGA ASFALTA

Tržačan umrl pri trčenju avta v skalo na cesti Kozina-Koper

Vrata avtomobila so se odprla in nesrečnega Duilia Pangosa je vrglo z glavo ob steno

Včeraj zjutraj se je na cesti Kozina-Koper pripetila huda prometna nesreča, pri kateri je izgubil življenje 51-letni delavec Duilio Pangosa iz Ulice Ghirlandola 41. Pri trčenju se je njegova žena, ki mu je sedela ob strani, samo laže ranila.

Bilo je ob 10.40, ko sta se zakonca pripeljala z avtom vrste audi novejšje registracije do vasi Kastelce pod socrskim gradom. Cesta pelje navzdol med ovinki in skalnimi usekami. Pangos, ki je sedel za volanom, ni opazil, da je v senca asfalt bil še splozlek od slane. Ko je privozil na to mesto, je avto zaneslo najprej na desno, potem pa na levo, tako da je dvakrat trčil ob skalnato steno. Pri tem so se vrata avta odprla in nesrečnega Pangosa je vrglo na cesto. Z glavo je silovito udaril ob skalo in je obležal mrtev v mlaki krvi.

Medtem ko zanj ni bilo več pomoči, so 52-letno ženo Mario Trevisan odpeljali v Trst, kjer so ji v bolnišnici samo razkužili odrgnine na komolcih in kolenih.

Miljski enotni odbor proti nameščenju novih naftnih objektov

Pod predsedstvom miljskega župana Milla so se predvčeršnjim sestali v miljski občinski palači predstavniki vseh političnih strank ustatnega loka, predsedniki rajonskih svetov, predstavniki sindikalnih organizacij, organizacije ACLI, turistične in letovišarske ustanove, delavskih svetov ter predstavniki obrtnikov in trgovcev. Na sestanku so razpravljali o prošnji, ki sta jo

nacionalistične fronte, ko se bosta ponovno povezala nadškof Santin in Sardos Albertini. Obstaja pa seveda možnost, da stvari potekajo drugače in v tej zvezi je Rossetti zaključil, da obstaja področje, o katerem se lahko sporazumemo in da obstajajo tudi sil, s katerimi se je možno sporazumeti.

Dr. Dolhar je nato govoril kot svetovalec Slovenske skupnosti. Med drugim je navedel, da so nekoliko spremenili proračun in vanj vključili prispevek 3 milijone lir za glas.

(Nadaljevanje na 10. strani)

Jutri predavanje o «sodstvu in fašizmu»

Jutri ob 20.30 se bo v Avditoriju nadaljeval cikel predavanj o fašizmu in italijanski družbi. Tokrat bo o temi «sodstvo in fašizmu» predaval turinski univerzitetni profesor Nicola Tranfaglia. Predavanju bo sledila razprava. Vstop je, kot običajno, prost.

PO SPORAZUMU S TRGOVINSKIMI ZBORNICAMI

Naša dežela bo letos prisotna na 10 sejamskih prireditvah

Uradno sodelovanje na sejmi v Ljubljani, Celovcu, Zagrebu, Muenchnu, Koelnu in na treh prireditvah v Italiji

Deželni odbor za industrijo in trgovino Stopper se je te dni dogovoril s predsedniki trgovinskih zbornic iz Trsta, Gorice, Vidma in Pordenona o sodelovanju deželne uprave na domačih in mednarodnih sejmi v letošnjem letu. Dežela bo uradno sodelovala na desetih sejamskih prireditvah, od tega dve v Italiji in osem v tujini.

V tej zvezi je odbor Stopper včeraj dejal, da bo dežela uredila na posameznih sejmiščih običajne razstave domačih izdelkov in proizvodov, poleg tega pa bo finančno podpirala — kakor že v prejšnjih letih — tudi zasebne gospodarstvenike, ki se bodo udeležili posameznih domačih razstav ali vidnejših sejamskih prireditev v tujini in zlasti v sosednih republikah.

Za uradni nastop naše dežele na raznih sejmiščih bodo letos poskrbele trgovinske zbornice iz Trsta, Vidma in Pordenona. Videmska zbornica bo poskrbela za deželno razstavo na sejmu «Alpe Adria», ki bo v Ljubljani od 5. do 14. aprila, na razstavi «Dežele danes» v Bologni (5. in 6. junija), na letnem sejmu v Celovcu (od 10. do 18. avgusta), na razstavi marmorja v S. Ambrogio di Valpolicella (Varese), ki bo od 7. do 15. septembra, in na razstavi prehrane Ikofa v Muenchnu (od 19. do 25. septembra). Tržaška trgovinska zbornica bo poskrbela za nastop

Vodstvo PSI o študentskem gibanju

V teh dneh sta se sestali pokrajinska komisija za šolstvo PSI ter pokrajinsko tajništvo mladinske socialistične federacije. Razpravljali so o sedanjem položaju na tržaških šolah po nedavni stavki študentov. Šolska komisija in mladinska federacija sta med drugim ugodno ocenili enotnost in zvestost, ki so jo pokazali študentje pri tem stavkovnem gibanju, obenem pa sta obsojili ravnanje šolskega skrbništva, ki je zavrnilo zahteve študentov ter profsorskega zbora tehnične inštituta «Carli» za demokratizacijo na šoli.

V zvezi z gospodarskim zastojem

Svetovalci KPI za sklie izredne seje deželne sveta

Svetovalska skupina KPI se je v petek sestala na posebni seji, da bi vzela v pretrav vprašanje najnovejšega razvoja gospodarskih dejavnosti v državi in v naši deželi. Glede položaja v Furlaniji - Julijski krajini so svetovalci naglasili, da deželni odbor ni doslej pokazal zadostne zavzetosti za ta vprašanja. Prav zaradi tega bi moral o gospodarskih problemih nujno razpravljati deželni svet, in sicer zlasti v luči priprav vsedravnega investicijskega načrta za letošnje leto. Komunisti zahtevajo, naj se deželni svet sestane na izredni seji, da bo razpravljalo o gospodarskem položaju v državi in deželi, in da se v skupščini začne razprava o zakonskih osnutkih za gospodarsko temati-

VČERAJ DOPOLDNE V MILJAH

Splavitev 6000-tonske petrolejske ladje Pibitre

Ugodna konjunktura za ladjedelnico

V ladjedelnici «Alto Adriatico» v Miljah so včeraj dopoldne splavili 6000-tonsko petrolejsko ladjo «Pibitre», ki jo gradijo po naročilu pomorske družbe «Pibimare» iz Rima. Ladja je dolga 112 m, široka 16,6 m in visoka 8,5 m. Poganjal jo bo stroj z močjo 4.000 KM, ki ji bo omogočal hitrost 15,3 vozla pri polni obtežitvi. Na včerajšnji slovesnosti sta spregovorila vodja ladjedelnice odv. Napoleone in delegirani upravitelj rimske družbe Rossi. Oba sta izrazila priznanje delavstvu, zaposlenem v ladjedelnici. Odv. Napoleone je ob tej priliki dejal, da ima ladjedelnica, poleg dveh ladij v gradnji, še dve ladji naročeni. Trenutno je sedaj ugoden za ladjedelnicu — je pristavil odv. Napoleone

— tako da morejo sedaj graditelji ladij izbirati med najboljšimi ponudniki za nova naročila. Za miljski obrat pa je zlasti v tej konjunkturi posebne važnosti, da bi se lahko razširil na bližnja področja med pokrajinsko cesto in morsko obalo, ki pa so last državnega demanija. Vodstvo ladjedelnice je že pred časom zaprosilo za odstop ustreznega področja in sedaj čaka na ugodno rešitev prošnje.

Dela Atilija Kralja v prostorih SP

V izredno živahno razstavno dejavnost, ki jo zadnje čase doživlja Trst, spadajo kar štiri sinočnje otvoritve likovnih razstav. Atilij Kralj je včeraj proti večeru odprl svojo razstavo na sedežu Slovenske prosvete, skoraj hkrati je odprla novo razstavo galerija «Il Tribbio 11» na Starem trgu. V neposredni bližini, v občinski galeriji, je odprl razstavo svojih del slikar Ariosi, ki je v oba prostora občinskega razstavišča razobesil kakih deset akvarelov in dvakrat toliko olj.

V galeriji «Cartesius» pa so sinoči odprli razstavo del predvema letoma umrlega tržaškega slikarja Carla Walcherja.

RAZPIS NATEČAJA

ACEGAT — TRST

Sporočila, da je na oglašni deski tržaške občine razobesil razpis zasebne dražbe, v smislu postopka, ki ga predvideva odstavek a) člena 1 zakona št. 14 od 2.2.1973. Včeraj se je skupina svetovalcev KPI (načelnik skupine Colli, deželni tajnik in svetovalec Cuffaro in svetovalec Donadel) v zvezi s tem zanjim vprašanjem sestala s predstavniki enotnega sindikalnega odbora pri tržaški pomorski družbi Covassijem, Barbero in Nicoloinjevo.

GENERALNI RAVNATELJ (dr. inž. Mario Castaldi)

UGODNA REŠITEV VPRASHANJA JAVNIH PREVOZOV

Spet povezava z zgoniško in repentabrsko občino

Z današnjim dnem bodo avtobusi podjetja «La Carsica» vozili tudi ob nedeljah po kraških yaseh.

Po nedeljah izolacije zaradi pomanjkanja redne avtobusne službe, bodo končno lahko tudi vasi repentabrske in zgoniške občine brezskrbneje kljubovale nadležnemu vladnemu ukrepu o prepovedi vožnje z zasebnimi motornimi vozili ob nedeljah in praznikih, ki ga je narokovala energetska kriza. Po številnih zahtevah, ki so jih občinske oblasti iznesle raznim upravnim organom ter zasebnim in javnim avtobusnim podjetjem, se je zasebno podjetje «La Carsica» končno le odločilo, da okrepi avtobusno povezavo med mestom in ome-

njenimi kraškimi vasi. S tem se odpira tudi rešitev problema za gostilničarje tega področja, ki so bili v preteklih nedeljah najbolj oškodovani.

Avtobusno podjetje «La Carsica» je torej sklenilo uvesti redno nedeljsko povezavo kraških vasi z mestom na progi, ki je označena s črko «P». Avtobusi bodo tako vozili iz mesta na Prosek, od tod pa mimo Opčin na Repentabor v Veliki Repen, Girandole, Brišičke, Repnič, Zgonik, Salež, Samatorco, Bajto, Gabrovec in spet na Prosek. Avtobusi bodo vozili po sledečem urniku:

OPČINE	8.30	10.30	12.30	14.30	16.30	18.30	20.30
REPENTABOR	8.36	10.36	12.36	14.36	16.36	18.36	20.36
VELIKI REPEN	8.42	10.42	12.42	14.42	16.42	18.42	20.42
GIRANDOLE	8.47	10.47	12.47	14.47	16.47	18.47	20.47
BRIŠIČKI	8.50	10.50	12.50	14.50	16.50	18.50	20.50
REPNIČ	8.55	10.55	12.55	14.55	16.55	18.55	20.55
ZGONIK	9.00	11.00	13.00	15.00	17.00	19.00	21.00
SALEŽ	9.05	11.05	13.05	15.05	17.05	19.05	21.05
SAMATORCA	9.10	11.10	13.10	15.10	17.10	19.10	21.10
BAJTA	9.12	11.12	13.12	15.12	17.12	19.12	21.12
GABROVEC	9.17	11.17	13.17	15.17	17.17	19.17	21.17
PROSEK	9.25	11.25	13.25	15.25	17.25	19.25	21.25
PROSEK	9.25	11.25	13.25	15.25	17.25	19.25	21.25
GABROVEC	9.30	11.30	13.30	15.30	17.30	19.30	21.30
BAJTA	9.35	11.35	13.35	15.35	17.35	19.35	21.35
SAMATORCA	9.37	11.37	13.37	15.37	17.37	19.37	21.37
SALEŽ	9.42	11.42	13.42	15.42	17.42	19.42	21.42
ZGONIK	9.47	11.47	13.47	15.47	17.47	19.47	21.47
REPNIČ	9.52	11.52	13.52	15.52	17.52	19.52	21.52
BRIŠIČKI	9.57	11.57	13.57	15.57	17.57	19.57	21.57
GIRANDOLE	10.00	12.00	14.00	16.00	18.00	20.00	22.00
VELIKI REPEN	10.05	12.05	14.05	16.05	18.05	20.05	22.05
REPENTABOR	10.11	12.11	14.11	16.11	18.11	20.11	22.11
OPČINE	10.17	12.17	14.17	16.17	18.17	20.17	22.17

nančnik Carlo Di Mario in gospodinja Liliana Stojkovic, mesar Alberto Franzetti in trg. pomočnica Viviana Brazille, mehanik Sergio Bernobio in trg. pomočnica Vanda Vignini.

DNEVNA SLUŽBA LEKARN

(od 13. do 16. ure)

Rossetti - Emili, Ul. Combi 19; Al Samaritano, Trg Ospedale 8; Tamaro & Neri, Ul. Dante 7.

NOČNA SLUŽBA LEKARN

(od 19.30 do 8.30)

Godina - Patuna, Trg sv. Jakoba 1; Grigolon, Alla Minerva, Trg V. Gioti 1; Al due Mori, Trg Unità 4.

LEKARNE V OKOLICI

Boljunes (tel. 223-124); Bazovica (tel. 226-165); Opčine (tel. 211-001); Prosek (tel. 225-141); Božje polje - Zgonik (tel. 225-596); Nabrežina (tel. 200-121); Sesljan (tel. 209-197); Zavljone (tel. 231-137); Milje (tel. 271-124).

LOTERIJA

BARI	64	54	71	31	55
CAGLIARI	59	66	72	1	13
FIRENCE	34	71	11	23	25
GENOVA	32	25	43	16	90
MILAN	31	59	45	47	66
NEAPEL	78	31	6	45	52
PALERMO	81	30	33	31	3
RIM	19	18	81	1	12
TURIN	28	21	48	16	50
BENETKE	35	43	7	15	3

ENALOTTO

2 X X X X 2 2 1 1 X X 1
KVOTE: 12 točk — 3.841.000; 11 točk — 215.500; 10 točk — 20.900 lir.

STALNO SLOVENSKO GLEDALIŠČE - Trst
Ljudski oder
JAKA STOKA
MUTASTI MUZIKANT in NE KLIČI VRAGA (enodejanski)
Scena: VLADIMIR RIJAVEC
Kostumi: MARILJA VIDAU
Glasba: URBAN KODER
Besedilo pesmi: ERVIN FRITZ
Korepetitor: IGNACIJ OTA
Režija: ADRIJAN RUSTJA
Danes, 27. t. m., ob 16.30 v prosvetni dvorani na Opčinah.

Amaterski oder Prosek - Kontovel
Danes, 27. januarja 1974 ob 17. uri v Prosvetnem domu na Proseku

Thomas Brandon
CHARLEYEVA TETKA
Veseloigra v treh dejanjih
Vljudno vabljeni!

Jutri, 28. t.m., ob 11.30 v Saležu gostuje Lutkovno gledališče iz Ljubljane s predstavo:

Hanne Januszewske
«TIGRČEK PETER»

STALNO SLOVENSKO GLEDALIŠČE V TRSTU
Kulturni dom

Karl August Görner
PEPELKA
Pravljica v štirih dejanjih

Prevod: Fran Govekar
Scena: Demetriy Cej
Kostograf: Selma Micheluzzi
Kostumi: iz fundusa SSG
Glasba: Aleksander Vodopivec
Režija: ADRIJAN RUSTJA
V torek, 29. t. m., ob 15.30

Šolske vesti

Osrednji odbor združenj staršev o-penskega didaktičnega, ravnateljstva vabi na sestanek, ki bo v sredo, 30. januarja 1974 ob 20. uri v Prosvetnem domu na Opčinah.

Razstave

V občinski galeriji je odprl razstavo svojih del tržaški slikar Renato Ariosi. Razstava bo trajala do 3. februarja.

V galeriji Cartesius v Ul. Marconi so odprli postumno razstavo del tržaškega likovnika Carla Walcherja, ki je umrl pred dvema letoma.

Razstava Silvestra Godine bo odprta še danes ob 10. do 12. ure.

V prostorih Slovenske prosvete v Ul. Donizetti 3 razstavlja Atilij Kralj. Razstava bo trajala do 18. februarja in je občinu na ogled od ponedeljka do petka od 10. do 12. ter od 16. do 19. ure, ob sobotah od 17. do 19. ure.

Temeljna kulturna skupnost in Zveza kulturno-prosvetnih organizacij Sežana vabita na odprte razstave, ki bo jutri, 28. januarja 1974 ob 18. uri v avli hotela Maestoso v Lipici. Razstavljal bodo primorski likovniki. Razstava bo odprta do 5. februarja vsak dan od 8. do 20. ure.

Razna obvestila

Občni zbor prosvetnega društva «Igo Gruden» in športnega društva «Sokol» so prenesli na poznejši datum.

Kulturno združenje MOST vabi na predavanje «POGLEJ NA SLOVENSKO LITERATURO V FURLANIJ - JULIJSKI KRAJINI», ki ga bo imela dr. Mara Debeljuh - Polidni v ponedeljek, 28. januarja ob 19. uri v časniskem krožku v Trstu, Korzo Italija št. 12.

V sredo, 30. januarja bo ob 18.30 v mali dvorani Kulturnega doma drugo predavanje iz ciklusa šestih predavanj «Umetnost na slovenskem». Predaval bo dr. Emilijan Cevc iz Ljubljane o «Gotiki na Slovenskem». Predavanje bo spremljalo predvajanje barvnih diapozitivov.

URADNI TEČAJ BANKOVEV 25. januarja 1974

Ameriški dolar 707.—
Funt sterling 1558.—
Švicarski frank 211.—
Francoski frank 132.50
Nemška marka 249.50
Avstrijski šiling 33.75
Dinar: debeli 40.—
drobni 40.—

BANCA DI CREDITO DI TRIESTE, TRŽAŠKA KREDITNA BANKA
TRST - UL. F. FUZZI 10 - TEL. 38-101, 38-045

URADNI TEČAJ BANKOVEV 25. januarja 1974

Ameriški dolar 707.—
Funt sterling 1558.—
Švicarski frank 211.—
Francoski frank 132.50
Nemška marka 249.50
Avstrijski šiling 33.75
Dinar: debeli 40.—
drobni 40.—

MENJALNICA vseh tujih valut

Gledališča

OBCINSKO GLEDALIŠČE «G. VERDI»
Opera sezona 1973-74
6. februarja bo premiera opere Pendereckega «Diavoli di Londra». Vstopnice bodo na razpolago pri gledališki blagajni (tel. 31948) od jutri dalje.

ROSSETTI
Danes ob 16. uri: Luigi Pirandello: «Il piacere dell'onestà». V glavni vlogi nastopa Salvo Randone.

MLADINSKI KROZEK Trst
Ulica Gimnastica št. 72

Filmski odsek predvaja danes, 27. januarja ob 16. uri italijanski film

C'ERA UNA VOLTA režiserja Francesca Rosija

Film bo komentiral Sergej Grmek

Vabljeni!

Danes, 27. januarja 1974 bo ob 16. uri igral v Ukmarskem domu v Skednju

Ansambel TAIMS s pevčema NADJO in DAVORINOM

Sodelujeta: Tovarna gramofonskih plošč HELIDON iz Ljubljane in Tržaška knjigarna iz Trsta

Ne zamudite, čaka Vas presenečenje!

Slovenski klub vabi v torek, 29. jan. ob 20.30 na predavanje:

prof. Pavle Merku
NAREČJE TERSKE DOLINE

To predavanje, trenutno še posebno aktualno zaradi prepovedi pošolskega pouka v Teru in Brdu, je imel prof. Merku novembra v Skrutovem za študijski center Nediza.

</

ODBOR ZDRUŽENJA STARŠEV ZAVODA «Ž. ZOIS» NA POKRAJINI

Dežela ni odobrila podpore za zvišanje šolske stavbe

Občutno pomanjkanje neučnega osebja

Odbor združenja staršev trgovske tehnične zavoda ŽIGA ZOIS je na svoji zadnji seji razpravljala tudi o pouku telovadbe, ki ga zadnje čase ni zaradi odsotnosti sluge na šoli. Pri tem je odbor ponovno ugotovil, da se vedno nima zavod za dostojnega neučnega osebja. Na zavodu sta sedaj dve slugi, po sklepu tržaške pokrajine z dne 21. maja 1973 št. 617 pa bi zavodu pripadali trije sluge in eden za telovadnico, torej skupno štirje (ker je zavod mešan po spolu, bi morala biti med temi ena sluginja).

Odbor združenja staršev je po-
veril nalogo za intervencijo na po-
krajinski predsedniku Srečku Šuma-
nu in odborniku Edvinu Švabu, ka-
tera je v petek sprejel pokrajinski
odbornik Volk, kasneje pa sta se
razgovora udeležila še odbornik So-
sič in funkcionar dr. Salomone.

Pokrajinskim možem je zadeva
znana in so do trenutka razgovora
zadevo rešili tako, da so sestavili
pismo ravnatelju zavoda, ki ga po-
oblašča, da plačuje slugam nadure.
Zastopnika staršev sta vztrajala pri
zahtevi, da to ne more biti zado-
voljiva rešitev, kajti teh nadur je
toliko, da mora sluga prepogosto
kar podvojiti svoj delovni dan in
da je prava rešitev le v imenova-
nju nove moči.

Odbornika Volk in Sosič sta ob-
razložila, da je ustrejni sklep za
ureditev števila slug na vseh šo-
lah v tržaški pokrajini blokiran pri
kontrolnih organih zaradi pritožbe
dveh ravnateljev italijanskih šol.

Po posvetu s šefom personala dr.
Solomonejem pa bi lahko poskusili
izvesti vsebino zgoraj navedenega
sklepa še predno kontrolni organi
dopustijo njegovo izvedbo, tako da
se začasno nastavi vsaj ena oseba.
Zastopnika staršev sta vzela to na
znanje in izrekla željo po nadalj-
njih stikih dokler se vprašanje ne
uredi.

Ob tej priložnosti sta Suman in
Švab poudarila tudi utesnenost in
pomanjkljivost prostorov in zahtev
po ustreznih rešitvah. Dobil sta po-
jasnila, da je že v teku izdelava
načrtov za sosednjo šolo FRANCE
PREŠEREN, da dežela FJK ni o-
dobrila s strani pokrajine zapro-
šenih 200 milijonov za zvišanje za-
voda ŽIGA ZOIS, da obstaja še
hujša zapreka v regulacijskem na-
črtu, ki menda ne dopušča nadzidev
zavoda ŽIGA ZOIS. Glede denarja
je obrazložil odbornik za javna dela
Volk, bi se kako rešili, glede grad-
benstva dovoljenja pa bi morali za-
htevati varianto regulacijskega na-
črta, kar ne pomeni hitre rešitve.

Na koncu je predsednik Šuman
povabil odbornika Volka, da obišče
zavod in se z vsemi prizadetimi
seznani z dejanskim stanjem zavoda
da glede prostorov.

Avdicija novih pevcev
za partizanski pevski zbor

Umetniška komisija Tržaškega
partizanskega pevskega zbora, ki ji

OSMICA

Pri Ostruškem v Zagradu je odprta
osmica. Točilo dobro belo vino, pa
tudi zelja in klobas ne bo manjkalo.

PISMA UREDNIŠTVU

PROŠNJE
V SLOVENCINI

Spoštovani urednik,
te dni vlagajo slovenske ustano-
ve, organizacije in društva razne
prošnje na deželo FJK.

Nam Slovencem se spodobijo vlagati
prošnje v slovensčini. Deželna
naupna ura jih tudi sprejema, im-
amo celo deželni zakon, ki predvi-
dava križne stroškov za prevajal-
sko službo. Do tu je stvar jasna
in dobro urejena. Pri opravljanju
tega dela nisem osebo imel no-
benih težav ne na pokrajini, ne
pri deželi, ne pri vladnem komi-
sariatu.

Iz lastne prakse in na podlagi
težav nekaterih deželnih uradnikov
lahko povem, da se težave pojavi-
jo šele potem, ko je prošnja od-
dana. Za lažje razumevanje nava-
jam postopek: Prišel na neki de-
želni urad z namenom, da odda
slovensko napisano prošnjo; vsi
tj. vladno sprejmejo; izročijo prošnjo,
uradnik jo pogleda, se opraviči,
ker ne razume in vpraša za kaj
gre, mu pove, nato te povpraša
«ali ni bil mogoč priložiti prevoda,
ker bi prošnja hitreje prišla na
pravo mesto», improvizira odgovor
o pravilih Slovencev, uradnik se
stinja in obžaluje, da ti ne more
pomagati in prošnjo seveda vlijud-
no sprejme. Pri tem bi lahko na
primer manjkala neka priloga ali
drug važen podatek, na katerega
te lahko uradnik opozori, toda tega
ne more storiti, ker ne pozna je-
zika.

Kakšne so posledice? Lahko na
slednje: da zaradi zamude ne pri-
de prošnja v postev, da slovenska
organizacija dobiva tri in tudi
štiri mesece kasneje odobreni pri-
spevek.

Ker nam je znano, da Primorski
dnevnik sproti prevajajo na raznih
ravneh in da imajo nekateri držav-
ni in politični funkcionarji prevo-
de iz njega na svojih mizah že
ob urah, ko pridejo v urad, je res
težko razumeti, zakaj ne morejo
z enako hitrostjo oskrbeti tudi pre-
vode slovenskih vlog in prošenj.

načeljuje dirigent Oskar Kjuder, po-
ziva nove pevce, ki se nameravajo
vključiti v ansambel, naj se javijo
vsak torek in petek od 25. 1. do 15.
2. 1974 v prostorih bazovskega do-
ma, kjer ima tržaški partizanski
pevski zbor svoj dom in kjer bo
po rednih vajah tržaškega parti-
zanskega pevskega zbora avdicija
novih pevcev. Začeli bomo s štu-
dijem novega programa, zato po-
zivamo nove pevce, naj upoštevajo
navedeno.

Redne vaje so vsak torek in pe-
tek ob 20.30 v bazovskem domu.
Posebno so vabljivi tisti, ki znajo
igrati na kitaro, tamburico in man-
dolino.

OBČNI ZBOR PEVSKEGA ZBORA «V. MIRK» S PROSEKA-KONTOVELA

NALOGA NOVEGA ODBORA BO
OKREPITI IN POMLADITI ZBOR

Pretekla sezona ni bila najboljša

Člani pevskega zbora «Vasilij
Mirka» - Kontovela so se
v petek, 18. t.m. zbrali na se-
dežu in podali obrečun svojega letnega
delovanja, razpravljali o problemih,
ki jih imajo in ob koncu izvolili
novi odbor.

Predsednik zbora Josip Čuk je v
svojem poročilu poudaril, da delo-
vanje zbora v pretekli sezoni ni bi-
lo zadovoljivo, predvsem v zadnjih
časih, ko se je ustvarila v zboru
nejevolja do dela. Vzroke te neje-
volje je bilo treba razčistiti. Zato
je bil sklican občni zbor in bo pre-
časno izvoljen novi odbor, saj bi po
pravilih moral biti izvoljen novi
odbor šele prihodnje leto. Toda tre-
utno stanje zbora je dalo povod
odboru, da je prišel do te odločit-
ve, da se preden se nastali pro-
blemi lahko odpravijo in razčistijo
morebitne napake. Čuk je zato pred-
lagal, da bi izvolili v odbor spo-
sobne ljudi, ki imajo čut odgovor-
nosti, smisel za organizacijo in pred-
vsem voljo do dela. Novoizvolje-
mu odboru je predlagal, da bi po-
skrbel za okrepitev in pomladitev
zbora. Svetoval je tudi, da bi usta-
novili mladinski pevski zbor, kajti
to bi dalo zboru zagotovilo in ma-
terial za bodočnost.

Drago Štoka je v tajniškem poro-
čilu seznanil pevce z nastopi, ki jih
je imel zbor v teku leta (skupno
30), ter poročal o delovanju odbo-
ra in problemih, s katerimi se je
odbor soočeval.

Svoje poročilo je podal tudi bla-
gajnik Vasilij Daneu.

Dirigent Ignacij Ota je v svojem
poročilu potrdil, da pretekla sezo-
na ni bila zadovoljiva. Manjkale so
nekater bistvene stvari, zlasti pa
organizacija. Pokajala se je tudi
malomarnost nekaterih pevcev, ki
je šla do take mere, da je včasih
vzela vsa voljo do dela tudi drugim.
Vaje večkrat niso bile dobro obis-
kane in zato je bilo tudi nekaj slabih
nastopov, ki so bili posledica sla-
be priprave. Zato je potrebno, da
se poiščejo novi načini in prijem
dela, da zbor ne bo zaostajal, ker

Zgoniška občina
za pomoč kmetovalcem

V zvezi z nevzdržnim položajem
kmetovalcev, ki jih je lanskega poletja
suša še posebno okodovala, je zgo-
niška občinska uprava naslovila na de-
želno odborništvu za kmetijstvo ter v
vednost Kmetijskemu nadzorništvu v
Trstu posebno pismo. «Občinski svet
in občinski odbor, je rečeno v pismu,
sta na svojih zadnjih sejah večkrat
obravnavala kritičen položaj, v kate-
rem se nahajajo domači kmetovalci,
posebno vinogredarji, katere je priza-
del v lanskem poletju dolga suša,
ki je povzročila veliko škodo na ni-
vah, travnikih in pašnikih po Krasu.
To povzroča nedvomno resno zaskr-
bljenost, saj bo vplivalo na nadaljnji
gospodarski razvoj ne samo v kraje-
nem, ampak tudi v pokrajinskem
merilu.

SEJA SINDIKATA
SLOVENSKE SOLE

V torek, 29. januarja, ob 17.
uri odborova seja. Na dnevnem re-
du bodo pomenila o dopolnilnem za-
konu za slovensko sol, položaj slo-
venske sole v milski občini in razno.

KRAŠKI PUST 1974

Priprave za Kraški pust 1974
drvijo kot vlak proti svojemu cilju.
V torek, so se zbrali zastopniki kra-
ških vasi na setniku in pregledali
opravljeno delo. Mirne vesti lahko
trdimo, da izkušnje prejšnjih pu-
stnih priprav so dragoceni zaklad
za takšno množično prireditev kot
je Kraški pust. Skratka naš Kraški
pust se je razvil iz dojenčka v
zrelega in vselej fant. Trud
tistih, ki so si to osrednjo kraško
prireditev zamislili, je rodil zaže-
lene sadove. Gotovo je treba pri-
pisati veliko zaslug tudi vaščanom
po okoliških vaseh, ki zvesto spre-
mljajo in spodbujajo delo posame-
znikov, ki si v imenu vaškega pa-
triotizma prevzemajo delo na last-
ne rame in zastopajo celotno vaško
skupnost.

Znani in poštovni vodnik
Kraškega pusta je brez dvoma o-
penški obrtnik Viktor Sosič-Bodnec,
ki že vrsto let pripravi v sklopu
družine svoj alegorični voz. Ne bo
manjkal niti letos, želja pa je, da
nekač več in je poklonil glavnemu
odboru lep pokal, da ga podari vo-
zu, ki se bo uvrstil na peto mesto.

Odbor vabi še sedaj posameznike,
da se maskirajo in nastopijo v
sprevedu. Gotovo je veliko otrok in
tudi odraslih, ki si tega želijo. Raz-
vedrilo je vsem potrebno, vsi so
dobrodošli.

Peš ali s vozom, posamezno ali
skupinsko, ne zamudite vsakoletne-
ga pustnega srečanja. Kralj Pust
vas vabi za soboto, 23. februarja
na Opčine.

ENTE OSPEDALIERO GENERALE REGIONALE
SPLOŠNA DEŽELNA BOLNIŠNIŠKA USTANOVA
OSPEDALI RIUNITI DI TRIESTE
TRŽAŠKE ZDRUŽENE BOLNIŠNICE

iščejo

za poskusni sprejem v službo po poprejšnji kratki izbiri

moško in žensko osebje

za pomožno bolniško strožno službo

Izobrazba: dokončan III. razred srednje šole.
Starost: najmanj 18 in največ 28 let (za žensko osebje največ
35, razen povišanih, ki jih predvidevajo zakoni).

Začetna kosmata mesečna plača: 142.500 lir

razen poviškov, ki bi izhajali iz novih pogojev.

Za informacije javiti se na personalnem oddelku tržaških
Združenih bolnišnic v Ulici Stuparich 1, III. nadstropje,
soba šte. 55, sleherni dan med 11. in 12. ter med 16. in
18. uro razen ob sobotah.

Živa Gruđen

IZ NABREŽINE

Zadnja pot zavednega
Slovencea Viktorja Misleja

Za nas Kraševce je vsak usihajoči
član slovenstva, katerega kolikoli prepi-
čanja, udarec v prvobitnost našega
ljudstva. Malo nas je, a se lahko
ponašamo z osebnostmi, ki je bil po-
krajni Viktor Mislej, ki ni nikoli iz-
gubil nade v bodočnost kraškega živ-
lja. Življenje tega rajnika je v nje-
govi domačiji nad Nabrežino z malim
posestvom, a širokim razgledom na
dobren del naše zemlje, bilo posve-
čeno skrbi za družino, a je bilo o-
bremenjeno varno zatočišče slovenske za-
vesti in prosvete.

Pokojni Viktor je bil rojen 15. 4.
1900 v Nabrežini ter je izšel iz druž-
nine sežanskega železnarja in vi-
pavske matere, ki sta sestavljala ta-
kratno »ajzenponarsko« kolonijo, ime-
novano tudi »stationarsko« republiko.
Kot ukaželjni mladenič je naš Vik-
tor dovršil 2 razreda pripravljalnice
na Proseku, nato 3 razrede tržaške
realke. Vojna vihra mu je prekržila
nadajne načrte, doletelo ga je begun-
stvo, kjer je po enem letu bil v Bre-
žicah mobiliziran, ter še kot nedo-
rasel mladenič »pomagal« na italijan-
ski fronti reševati propadajočo Av-
strijo. Po vojni je nastopil službo pri
železnici, kjer so tega bratnega
fanta kmalu zaposlili kot asistenta v
ekonomatu nabrežinske postaje. Črne
oblasti so kaj kmalu zavohale, kaj se
skriva v tej bistri glavi, premeščen
je bil v Portogruaro, kjer je bil kot
vesten in skrbni uslužbenec visoko
cenjen. Pri upravi železnice je seve-
da še vedno veljal kot drugorazred-
ni državljani. Pri nekem natečaju je
kandidiral za višje mesto v svoji ka-
tegoriji, a mu je bilo napredovanje
omogočeno. Pač ni imel »odrešujo-
če« fašistične izkaznice!

Poročil se je leta 1926 z Olgo Škerk
iz zavedne saskne kmečke družine,
ki je kot žilavka mnogo prispevala
k skupni ekzistenci. Družinca se je
morala večkrat »službeno« seliti v
razne kraje države, dokler ni preži-
vala nekaj let v Benetkah. Povsod
pa so za temi vzornimi ljudmi, o-
stajali lepi spomini.

Leta 1945 je bil Viktor ranjen od
bombe ter je posledice rane čutil
do poslednjega dne. Končno se je dru-
žina ustallala v očetovi hišici v Na-
brežini, kjer je pokojnik dočakal
leta 1958 skromno pokojnino.

Pokojni Viktor je s svojo pre-
udarnostjo večkrat nadkrilil sode-
dnika, saj je bil zelo razgledan
in načitan mlčak. Njegov dom je
bil gnezdo naše literature, or sam
pa je bil čitatelj našega časopisa
še iz začetnih let 1944-45. Sve-
tovni in domači dogodki so mu bili
na tekočem traku, najbolj pa mu
je prijalo toplo družinsko okolje.
Najstarejša hči Jolanda je kot ak-
tivistka sodelovala v osvobodilni
vojni ter nato službovala po slo-
venskih uradih v Trstu. Druga hči
Marija je učiteljica, ki poimuje
svoj poklic kot vlogo splošne
jiteljice ter je nameščena tudi pri
trških znamenjih, ki ne more preob-
lebiti svojega notnata; bila sta
povezana kot stari hrast in mlada
korenina.

Ob turobnih zvokih naše sode-
bne, kateri navadno načujejo pokojnikov
brat Stanko, se je 16. januarja od-
vijal žalostni sprevod v nepovrat-
ni. Menim, da izrazem želje vseh
spremljevalcev in ostalih znancev,
naj bi nam bodočnost dala še kaj
trajnih znamenj, kot je bil dragi
Viktor. Žalujemo družini in sorodni-
kom izreka vsi, ki so ga pozna-
li, svoje najgloblje sočustvovanje.

IZ KRIŽA

ODŠLA JE BLAGA ŽENA
IVANKA KOŠUTA-SIRK

V vasi smo spet zgubili zavedno
Slovenco, pridno gospodinjstvo ter do-
bro ženo in mater. Tih, ki je ži-
vela, je Ivanka «Jožinova» tudi od-
šla. Pa je vseeno pustila bol v spo-
minu tistih, ki so jo poznali in spo-
štovali.

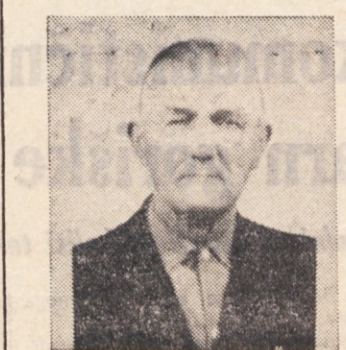
Ivanka Košuta se je rodila 28.
maja 1901 v Križu v zavedni in de-
lavni družini pri «Kedekovih», kot
so jim pravili domačini. Izšla je
v rojstni vasi, nato pomagala in
delala doma. Leta 1930 se je po-
ročila z domačinom Ladjem Sir-
kom, bratom pokojnega slovenskega
slikarja Alberta. Po poroki se je
Ivanka preselila na nov dom k
«Jožinovi». V zakonu je povila dva
sinova ter kot zavedna Slovenka
jih je vzgojila v zavedna, napredna
in delavna Slovenca. Mnogo je Ivan-
ka pretrpela v svojem življenju, po-
sebnost za časa fašizma, ko so fašisti
moža Ladja zaprli. Za časa narod-
nosvobodilne vojne je tudi pokojna
Ivanka, kot vsa družina, pomagala
in delala za našo stvar.

Pred leti jo je doletela huda bo-
lezen, ki ne pozna leka in jo po-
stopoma tudi izčrpala.

Pogreb, ki je bil v četrtek po-
polodne, se je udeležilo veliko šte-
vil vaščanov in prijateljev, ki so po-
krajni kot zadnji pozdrav pokloni-
li mnogo cvetja. Pevski zbor PD
«Vesna», katerega je mož Lado naj-
starejši in zvesti član, je pokojnico
v slovo pel nekaj žalostink tako
pred hišo žalosti kot na pokopališču.

Naj ji bo lahka domača kriška
zemlja. Možu Ladetu, sinovoma Sa-
ši in Dušanu ter drugemu sorodstvu
naše globoko sožalje.

Z OPČIN

Nenadna smrt priljubljenega
Dolfa Sosiča - Drnjacketovega

Na Opčinah je umrl pred krat-
kim eden najbolj vidnih in pri-
jubljenih mož Dolfo-Sosič Dr-
njacketov. Pred šestimi leti je
zdrav in delaven stavlil 80-letnico
v krogu sinov, hčera in številnih
prijateljev. Šele pred dobrim le-
tom so naporno delo in življenjske
težave in skrbi zrahljale njegovo
trdno zdravje. Kot otrok prejšnjega
stoletja, rojen leta 1888, je pre-
stavljal vse dobro in težave, katerim
je kljubovala starejša generacija za-
vednih slovenskih ljudi na Krasu.
Kot mlad fant se je namenil po-
stati kovač toda kmalu je prese-
djal k državnemu železniku. Odsluži-
l je svoj rok in ko je izbruhnila
prva svetovna vojna je kot vpo-
klan prestal vojno v Galiciji in na
Karpatih in že leta 1915 borbe na
Dobrodo, na planotah Asiaga in
Arsiera v Tirolah in na fronti na
reki Pivae.

Pred izbruhom vojne se je po-
ročil s hčerko zavedne kmetijske
družine Dano-Drnjacketove po vojni
pa prevel trdo kmetijsko delo, ki
ga je kot eden še redkih kmetoval-
cev na Opčinah spremljalo vse
življenje. Žena Marija mu je po
vila 5 sinov in 2 hčeri. Kot zavedna
slovenska družina je sodelovala v
NOB, potem ko je za časa fašistič-
ne zatirane oblasti prestala na
lastni koži deportacije in zapore.
Sinovi so bili vsi v NOV in sina
Ivana so leta 1944 Nemci ustrelili
kot zavednega učitelja-borca na
Krasu. Sam Dolfo je skupaj z ženo
zvesto sodeloval v NOB in prevažal
borem hrano na Krasu. Dolfo je
bil mož dobrega in plemenitega

Pred izbruhom vojne se je po-
ročil s hčerko zavedne kmetijske
družine Dano-Drnjacketove po vojni
pa prevel trdo kmetijsko delo, ki
ga je kot eden še redkih kmetoval-
cev na Opčinah spremljalo vse
življenje. Žena Marija mu je po
vila 5 sinov in 2 hčeri. Kot zavedna
slovenska družina je sodelovala v
NOB, potem ko je za časa fašistič-
ne zatirane oblasti prestala na
lastni koži deportacije in zapore.
Sinovi so bili vsi v NOV in sina
Ivana so leta 1944 Nemci ustrelili
kot zavednega učitelja-borca na
Krasu. Sam Dolfo je skupaj z ženo
zvesto sodeloval v NOB in prevažal
borem hrano na Krasu. Dolfo je
bil mož dobrega in plemenitega

Pred izbruhom vojne se je po-
ročil s hčerko zavedne kmetijske
družine Dano-Drnjacketove po vojni
pa prevel trdo kmetijsko delo, ki
ga je kot eden še redkih kmetoval-
cev na Opčinah spremljalo vse
življenje. Žena Marija mu je po
vila 5 sinov in 2 hčeri. Kot zavedna
slovenska družina je sodelovala v
NOB, potem ko je za časa fašistič-
ne zatirane oblasti prestala na
lastni koži deportacije in zapore.
Sinovi so bili vsi v NOV in sina
Ivana so leta 1944 Nemci ustrelili
kot zavednega učitelja-borca na
Krasu. Sam Dolfo je skupaj z ženo
zvesto sodeloval v NOB in prevažal
borem hrano na Krasu. Dolfo je
bil mož dobrega in plemenitega

Pred izbruhom vojne se je po-
ročil s hčerko zavedne kmetijske
družine Dano-Drnjacketove po vojni
pa prevel trdo kmetijsko delo, ki
ga je kot eden še redkih kmetoval-
cev na Opčinah spremljalo vse
življenje. Žena Marija mu je po
vila 5 sinov in 2 hčeri. Kot zavedna
slovenska družina je sodelovala v
NOB, potem ko je za časa fašistič-
ne zatirane oblasti prestala na
lastni koži deportacije in zapore.
Sinovi so bili vsi v NOV in sina
Ivana so leta 1944 Nemci ustrelili
kot zavednega učitelja-borca na
Krasu. Sam Dolfo je skupaj z ženo
zvesto sodeloval v NOB in prevažal
borem hrano na Krasu. Dolfo je
bil mož dobrega in plemenitega

Pred izbruhom vojne se je po-
ročil s hčerko zavedne kmetijske
družine Dano-Drnjacketove po vojni
pa prevel trdo kmetijsko delo, ki
ga je kot eden še redkih kmetoval-
cev na Opčinah spremljalo vse
življenje. Žena Marija mu je po
vila 5 sinov in 2 hčeri. Kot zavedna
slovenska družina je sodelovala v
NOB, potem ko je za časa fašistič-
ne zatirane oblasti prestala na
lastni koži deportacije in zapore.
Sinovi so bili vsi v NOV in sina
Ivana so leta 1944 Nemci ustrelili
kot zavednega učitelja-borca na
Krasu. Sam Dolfo je skupaj z ženo
zvesto sodeloval v NOB in prevažal
borem hrano na Krasu. Dolfo je
bil mož dobrega in plemenitega

Pred izbruhom vojne se je po-
ročil s hčerko zavedne kmetijske
družine Dano-Drnjacketove po vojni
pa prevel trdo kmetijsko delo, ki
ga je kot eden še redkih kmetoval-
cev na Opčinah spremljalo vse
življenje. Žena Marija mu je po
vila 5 sinov in 2 hčeri. Kot zavedna
slovenska družina je sodelovala v
NOB, potem ko je za časa fašistič-
ne zatirane oblasti prestala na
lastni koži deportacije in zapore.
Sinovi so bili vsi v NOV in sina
Ivana so leta 1944 Nemci ustrelili
kot zavednega učitelja-borca na
Krasu. Sam Dolfo je skupaj z ženo
zvesto sodeloval v NOB in prevažal
borem hrano na Krasu. Dolfo je
bil mož dobrega in plemenitega

Pred izbruhom vojne se je po-
ročil s hčerko zavedne kmetijske
družine Dano-Drnjacketove po vojni
pa prevel trdo kmetijsko delo, ki
ga je kot eden še redkih kmetoval-
cev na Opčinah spremljalo vse
življenje. Žena Marija mu je po
vila 5 sinov in 2 hčeri. Kot zavedna
slovenska družina je sodelovala v
NOB, potem ko je za časa fašistič-
ne zatirane oblasti prestala na
lastni koži deportacije in zapore.
Sinovi so bili vsi v NOV in sina
Ivana so leta 1944 Nemci ustrelili
kot zavednega učitelja-borca na
Krasu. Sam Dolfo je skupaj z ženo
zvesto sodeloval v NOB in prevažal
borem hrano na Krasu. Dolfo je
bil mož dobrega in plemenitega

Pred izbruhom vojne se je po-
ročil s hčerko zavedne kmetijske
družine Dano-Drnjacketove po vojni
pa prevel trdo kmetijsko delo, ki
ga je kot eden še redkih kmetoval-
cev na Opčinah spremljalo vse
življenje. Žena Marija mu je po
vila 5 sinov in 2 hčeri. Kot zavedna
slovenska družina je sodelovala v
NOB, potem ko je za časa fašistič-
ne zatirane oblasti prestala na
lastni koži deportacije in zapore.
Sinovi so bili vsi v NOV in sina
Ivana so leta 1944 Nemci ustrelili
kot zavednega učitelja-borca na
Krasu. Sam Dolfo je skupaj z ženo
zvesto sodeloval v NOB in prevažal
borem hrano na Krasu. Dolfo je
bil mož dobrega in plemenitega

Pred izbruhom vojne se je po-
ročil s hčerko zavedne kmetijske
družine Dano-Drnjacketove po vojni
pa prevel trdo kmetijsko delo, ki
ga je kot eden še redkih kmetoval-
cev na Opčinah spremljalo vse
življenje. Žena Marija mu je po
vila 5 sinov in 2 hčeri. Kot zavedna
slovenska družina je sodelovala v
NOB, potem ko je za časa fašistič-
ne zatirane oblasti prestala na
lastni koži deportacije in zapore.
Sinovi so bili vsi v NOV in sina
Ivana so leta 1944 Nemci ustrelili
kot zavednega učitelja-borca na
Krasu. Sam Dolfo je skupaj z ženo
zvesto sodeloval v NOB in prevažal
borem hrano na Krasu. Dolfo je
bil mož dobrega in plemenitega

Pred izbruhom vojne se je po-
ročil s hčerko zavedne kmetijske
družine Dano-Drnjacketove po vojni
pa prevel trdo kmetijsko delo, ki
ga je kot eden še redkih kmetoval-
cev na Opčinah spremljalo vse
življenje. Žena Marija mu je po
vila 5 sinov in 2 hčeri. Kot zavedna
slovenska družina je sodelovala v
NOB, potem ko je za časa fašistič-
ne zatirane oblasti prestala na
lastni koži deportacije in zapore.
Sinovi so bili vsi v NOV in sina
Ivana so leta 1944 Nemci ustrelili
kot zavednega učitelja-borca na
Krasu. Sam Dolfo je skupaj z ženo
zvesto sodeloval v NOB in prevažal
borem hrano na Krasu. Dolfo je
bil mož dobrega in plemenitega

Pred izbruhom vojne se je po-
ročil s hčerko zavedne kmetijske
družine Dano-Drnjacketove po vojni
pa prevel trdo kmetijsko delo, ki
ga je kot eden še redkih kmetoval-
cev na Opčinah spremljalo vse
življenje. Žena Marija mu je po
vila 5 sinov in 2 hčeri. Kot zavedna
slovenska družina je sodelovala v
NOB, potem ko je za časa fašistič-
ne zatirane oblasti prestala na
lastni koži deportacije in zapore.
Sinovi so bili vsi v NOV in sina
Ivana so leta 1944 Nemci ustrelili
kot zavednega učitelja-borca na
Krasu. Sam Dolfo je skupaj z ženo
zvesto sodeloval v NOB in prevažal
borem hrano na Krasu. Dolfo je
bil mož dobrega in plemenitega

OB OBJAVLJANJU ROMANA V NAŠEM DNEVNIKU

«Stena» - roman o izjemnih ljudeh

Razgovor s pisateljem Tonetom Svetino o nagibih, ki so ga vodili pri pisanju romana, o gorah in gorništvu, o njegovi navezanosti na Primorsko, o «Ukani» in o njegovem delu v zadnjem času

Čutil sem se počaščen, ko sem dobil pred nedavnim pismo pomočnika glavnega urednika «Primorskega dnevnika», s katerim mi sporoča, da bi objavljali «Steno» kot podlistek, glede na to, da je bila moja epska trilogija «Ukana» pri bralcih dnevnika lepo sprejeta. Zato sem prav rad odgovoril tudi na nekaj vprašanj, ki mi jih zastavlja urednik.

1. Tov. Svetina, zanimalo bi nas, kaj vas pravi pravega veže na Primorsko, saj jo pogosto obravnavate v svojih delih?

Na Primorsko me veže mnogo najljubših spominov in s tem delom Slovenije sem povezan z najljubšimi vzroki in najljubšimi življenji. Eden mojih dedov izvir iz Triglavskega. Tudi vojno sem preživel v partizanih v glavnem na Primorskem, po Cerkljanskem, Trnovskem, na Krasu. V bojih za Trst sem bil ranjen, tudi prvi mesec svobode sem preživel v tem mestu. To so bili nepozabni dnevi, v katerih sem spoznal globoko čustveno dušo primorskega človeka in njegovo ljubezen do svobode in slovenske zemlje, ki je naravnost ganljiva. Še dve povojni leti sem preživel na Tolminkem, v Trenti in Kopru. No, morda je zanimivo tudi, da so ženi stari doma s Krasa.

Ko sem prebival v Trstu in Gorici, sem bil nadvse prijazno sprejet in sem prebival, da bom tja še prišel. Naša kri na teh skrajnih zapadnih mejah ne bo izumrla.

2. Bi lahko našim bralcem na kratko rekli, kaj ste hoteli povedati z romanom «Stena»?

Roman «Stena» govori o izjemnih ljudeh, ki so preživeli smrt in nevarnost združili svoje sile v navezo, da bi osvojili v tekmovalni z Nemci, najtežje smeri v Sevanu, jesi jesi delavce, železnik, gorci vodnik in alpinist brez primere, Joža Čop, ki si je vtepel v glavo, da bo preprečil osrednji stebel triglavske stene. Zgodba pripoveduje kaj je v steh nad tistega trenutka naprej, ko si je zadel preplezati to smer in prvega leta po vojni, ko je star več kot petdeset let, v družbi s Pavlo Jesihovo, stebel preplezal. Poleg Jože Čopa sem obravnaval člane takozvane Zlate naveze Skalešev, dr. Miha Potocnik, in dr. Tominiša, ki so v borbi z nemškimi navezami preplezali najtežje smeri v Triglavu in ohranili slovenskem prvenstvo. Saj je nadutost nemških plezalcev ponikla naša, ko je eden od njih napisal: «Res stoji Triglav na slovenskih tleh, toda nemški duh ga je osvojil».

Primorski rojak, dr. Klement Jug, filozof in človek izjemnega formata, je bil prvi, ki je mladim v steh dal cilj: vzgajati voljo in se pripravljati za spopad z življenjem in tudi afirmacijo slovenske nacionalne biti.

V «Steni» sem s psihološke, filozofske in akcijske plati osvetlil nekaj vrst alpinistov. Plezanje pomeni človeku podobno, kot umetniško ustvarjanje. To je težavno opravilo, posvečeno porajanju nečesa novega. Tveganje celotne osebnosti, za vse ali nič, preizkus volje do moči in potrditve samega sebe. To je neustavljivi človeški nagon po nadpovprečnosti, ki ga junaki «Stene» razvili do skrajne meje.

Naj omenim tri poglavne tipe gornikov: Prvega, to so z družbo usklajeni ljudje, ki hodijo v gore preizkušati svoje življenjske moči in razvijati radost do življenja in lepote narave. Drugi tip, vase poglabljen človek, ki v naravi išče volje za revolucijo svoje osebnosti in revolucijo družbe. Stena mu je samo sredstvo za svojo lastno potrditev in boj v dolini. Tretji tip pa je človek, ki beži v gore pred samim seboj in pred družbo. Predstavnik prvih je Joža Čop in njegovi prijatelji, drugih dr. Klement Jug, in tretjih plezalec Sloki.

Sicer pa je tako, da gora da človeku samo toliko, kolikor je prinesel s seboj. Kodri prihaja v gore prazen, tudi prazen odhaja.

3. Kako ste Vi osebno doživljali gore, alpinizem in naravo, skratka, kakšno so Vaša intima občutja, iz katerih je zrastle roman «Stena»?

Ljudje so po svoji naravi nekateri bolj, nekateri manj, povezani s naravo. Človek je po svojem bistvu kozmično in socialno bitje. Na eni strani je odvisen od odnosov do soljudi in njihovih socialnih ustrojev. Kot takšen je vezan, pogojen in nesvoboden. Kot kozmično bitje pa se srečuje s smislom svojega obstoja. Nekeho odkriva svoj pravi pravega. Pravi pravega dvojnemu življenju: Eno za druge, eno zase. Navzkrižja sodobnega sveta so se zaznašila od absurda, na katerega robu nam grozi kolektivni samomor ali katastrofa.

Da bi laže prenašala breme življenja sem se rad zatekel v gozd in visokogorje, tja, kjer se na belih vrhovih v bližini oblakov in zvezd ustavlja čas in začenja nekakšna svetlost. Tu je doma začudenje, meja, kjer spoznanje obstane, tako, kot življenje bilk in lisajev oledeneli. Spoznanje, da sta na čelu vesolja smrt in življenje zapisana z enako velikimi črkami. Smrt kot zadnja skrivnost, ki se ji vedno približujemo in jo nikdar ne spoznamo. Zato se ji z vso življenjsko voljo upiramo in malikujemo življenje. Življenje nam je dano prazno. In od vsakega je

odvisno, s čim ga bo napolnil. Potovanje v gore, gozdove, in k rekam, pomeni iskanje samega sebe, pri pravih virih. Narava je neskončna lepota. To je skrivnost, ki jo je treba dometi in vedno znova odkrivati. Je tudi izvor ljubezni, ljubezen pa je gon, ki premaga smrt.

Če človek samo v spopadu ali sožitju z ljudmi oblikuje svoj značaj, tedaj najde jedro svoje duše v samoti. S tem najde tudi smisel svoje svobode. In odsvornosti. Želja po samoti je bil osnovni motiv za moja gorska potovanja. V naravo sem se zatekel v vseh letih časih. Podnevi ali ponoči. Na meji smrti sem se naučil spoznati in ceniti vrednost življenja. Koliko milijonov let je potrebovala zemlja, da je porodila ljudi? Danes pa je masovni umor vsakdanja zadeva. Videti je, kot bi bili drug drugemu bolj odveč kot potrebni.

Ce sem hotel spoznati sebe, sem se moral preizkusiti in potrditi. Na nočnih zimskih turah sem kot samohodec doživel vse oblike strahu, tesnobe in groze. V steni sem dvakrat padel. Zadnja nesreča, v kateri je pisatelj Ivan Bukar leta 1950 izgubil življenje, saj sva v steni prebila celih štirideset ur, me je naučila, da v dolini lahko delaš napake, v steni pa jo narediš samo enkrat. To so bila občutja, kakršnih celo v vojni, kjer se življenje zgodi do skrajnosti, nisem občutil. Gore so mi približevale prabistvo stvari. Na meji, kjer se spoznanje ustavi, sem doživljal smisel človeške ničnosti, veličine in nujnosti, da se mora človek vedno boriti. Ne samo z ljudmi, tudi s seboj. Po tem boju pa prihaja iz nižjih in višje življenjske principe. Komu se stena upira? Samo tistemu, ki jo hoče preplezati. Sicer so gore nepremagljive. Pot kaže od vrha k vrhu. Zato je treba kultivirati in osmisliti boji. Plezanje mi je bilo vedno sredstvo za potrditev lastnih moči, poguma in volje do tveganja. Močan je samo tisti, ki ga potrdi preizkušnja. Ne živimo samo od dejanj, potrebujemo tudi sanje. Gore in gozd pa so, vrelci neizčrpnih sanj in fantazije. To je zaroček umetnosti, tiste lastnosti duha, ki razstavlja svet na njegove sestavne dele in svetavlja novega z vsem svojstvom lepote.

Najlepše stvari so zastoj. Tragika ljudi pa je v tem, da jih ne vidi. 4. Kako so «Steno» prepleli v Sloveniji?

Na zadnjem občnem zboru 24. t.m. je bil izvoljen naslednji sedemčlanski upravni odbor NSK: ing. Stanislav Renko predsednik; dr. Franc Škerlj, podpredsednik; prof. Samo Pahor, tajnik; prof. Rada Košta, podtajnik; Ziva Gruđen, blagajničarka; Miroslav Košta, član in Ivan Marinič, član. Hkrati je občni zbor izvolil tudi dvočlanski nadzorni odbor,

ki ga sestavljata Milan Bolčič in Dušan Hreščak. Narodna in študijska knjižnica v Trstu posluje v skladu z določili svojega statuta, ki je bil sprejet ob ustanovitvi leta 1947 ter nato ponovno pregledan in popravljen leta 1960, kakor tudi na podlagi določil notranjega pravilnika.

2. KNJIŽNICA. — Na dan 31. decembra 1973 je znašalo število zvezkov v knjižnici 49.443 v primerjavi z 47.121 pred enim letom. Število zvezkov naglo narašča, kar prejemna knjižnica izvode vseh tiskarn v SR Sloveniji na podlagi zadnjega zakona v skladu z italijansko - jugoslovansko sporazumom o kulturnem sodelovanju. Število obiskovalcev knjižnice je v primerjavi z letom 1972 (glej članek o tem v P.d. v lanskem januarju) nekoliko padlo, pač pa se je

dvignilo število na dom izposojenih knjig. Vzrok padca so brez dvoma tesni prostori, ki postavljajo zaradi naglega naraščanja zvezkov tako tesni, da bo tudi sam dostop v knjižnico postal kmalu nemogoč.

3. PROSTORI. — Zaradi tega je vprašanje ureditve novih prostorov za NARODNO IN ŠTUDIJSKO KNJIŽNICO vedno bolj pereče vprašanje, ki ga bo moral odbor v najkrajšem času rešiti. Sedanji prostori v pritličju Ul. Geppa 9 merijo namreč samo 109,6 kv.m., od katerih zavzema čitalnica 14 kv.m. pisarna pa 15,3 kv.m., tako da odpade na samo knjižnico samo nekaj več kot 80 kv.m.!

NSK ima sicer še prostore v III. nadstropju v Ul. Montecchi 6, ki so opremljeni s pohištvo in javnih sredstev, ki jih je NSK prejel predlanskim. Toda v teh prostorih so trije odseki NSK in samo deloma knjižne.

Za nove primerne prostore si je prav tako predlanskim NSK oskrbela obljubo lastnika stavbe v Ul. sv. Frančiška 20, in stavbo v prostorih, ki so služili bivši tiskarni «Graphis». Toda ti prostori še vedno niso izpraznjeni in bodo za NSK neuporabni, dokler ne bodo primerno preurejeni. Za preureditev je odbor NSK vložil — kot je znano — predlanskim prošnjo za dolgoročno posojilo 52 milijonov lir kar mu je Tržaška hranilnica — Cassa di Risparmio di Trieste — tudi posojilo odobrila ter določila šestmesečni rok za jarnost glede obresti in odplačevanja s strani deželne uprave Furlanije - Julijske krajine. Vendar deželna uprava zadevne prošnje ni ugodno rešila. Zaradi tega bo morala NSK vložiti naprej novo prošnjo zaradi draginje za 82 milijonov dolgoročnega posojila pri isti hranilnici, pri kateri pa se je obrestna mera zvišala od 8 do 9,5 odst. Prav tako bo morala knjižnica nato vložiti novo prošnjo za jamstvo in za obresti v smislu veljavnega deželnega zakona, ki zadeva podobna jamstva za objekte javne koristi. Vodstvo NSK upa, da bo vsaj letos njeno prošnje dežela ugodno rešila in da se bodo dela za ureditev prostorov čimprej začela tudi zaradi tega, ker je NSK že prejela zadnje gradbeno dovoljenje od tržaške občinske uprave.

V preteklem letu je NSK poskrbela tudi za ureditev večjih kletnih skladiščnih prostorov v Kulturnem domu v Ul. Petronio 4. Vendar ob prstora še nista dokončno urejena in tudi električni tok še ni napeljan. Zaključna urejevalna dela so še v teku. Ko bodo končana, bodo vsaj delno razbremenjeni prostori v Ul. Gepa.

4. ODSEKI. — NSK ima poleg knjižnice samo še tri odseke, in sicer:

a) odsek za zgodovino, b) odsek za etnografijo, c) odsek za slovenski jezik.

a) ODSEK ZA ZGODOVINO. — Ta odsek je nastal z lanske ločitvijo od skupnega Odseka za zgodovino in etnografijo, kateremu je temelj postavil že pok. Zorko Jelenc. Odsek vodi sedaj brezplačno dr. Zadrnik, ki je zaposlena ena oseba, vse ostalo delo pa opravlja občano honorarni sodelavci, (za honorarje, ki so nižji od honorarjev za čistiške).

Odsek za zgodovino je doslej opravljal naslednje delo:

Priladil je že leta 1951 razstavo o NOB. Iz te razstave je nastala druga potovalna razstava s dvajsetimi panoji, katerim je bilo pozneje dodanih še osem gorških panojev. Ob 30-letnici drugega tržaškega procesa je odsek organiziral potovalno razstavo, ki jo še vedno hrani. Prav tako je organiziral razstavo ob 40-letnici prvega tržaškega procesa vendar pa

Ob koncu lep pozdrav vsem bralcem Primorskega dnevnika!

Ob koncu lep pozdrav vsem bralcem Primorskega dnevnika!

Ob koncu lep pozdrav vsem bralcem Primorskega dnevnika!

Ob koncu lep pozdrav vsem bralcem Primorskega dnevnika!

Ob koncu lep pozdrav vsem bralcem Primorskega dnevnika!

Ob koncu lep pozdrav vsem bralcem Primorskega dnevnika!

Ob koncu lep pozdrav vsem bralcem Primorskega dnevnika!

Ob koncu lep pozdrav vsem bralcem Primorskega dnevnika!

Ob koncu lep pozdrav vsem bralcem Primorskega dnevnika!

Ob koncu lep pozdrav vsem bralcem Primorskega dnevnika!

Ob koncu lep pozdrav vsem bralcem Primorskega dnevnika!

Ob koncu lep pozdrav vsem bralcem Primorskega dnevnika!

Ob koncu lep pozdrav vsem bralcem Primorskega dnevnika!

Ob koncu lep pozdrav vsem bralcem Primorskega dnevnika!

Ob koncu lep pozdrav vsem bralcem Primorskega dnevnika!

Ob koncu lep pozdrav vsem bralcem Primorskega dnevnika!

Ob koncu lep pozdrav vsem bralcem Primorskega dnevnika!

Ob koncu lep pozdrav vsem bralcem Primorskega dnevnika!

Ob koncu lep pozdrav vsem bralcem Primorskega dnevnika!

Ob koncu lep pozdrav vsem bralcem Primorskega dnevnika!

Ob koncu lep pozdrav vsem bralcem Primorskega dnevnika!

Ob koncu lep pozdrav vsem bralcem Primorskega dnevnika!

Ob koncu lep pozdrav vsem bralcem Primorskega dnevnika!

Ob koncu lep pozdrav vsem bralcem Primorskega dnevnika!

Ob koncu lep pozdrav vsem bralcem Primorskega dnevnika!

Ob koncu lep pozdrav vsem bralcem Primorskega dnevnika!

Ob koncu lep pozdrav vsem bralcem Primorskega dnevnika!

Ob koncu lep pozdrav vsem bralcem Primorskega dnevnika!

Ob koncu lep pozdrav vsem bralcem Primorskega dnevnika!

Ob koncu lep pozdrav vsem bralcem Primorskega dnevnika!

Ob koncu lep pozdrav vsem bralcem Primorskega dnevnika!

Ob koncu lep pozdrav vsem bralcem Primorskega dnevnika!

Ob koncu lep pozdrav vsem bralcem Primorskega dnevnika!

Ob koncu lep pozdrav vsem bralcem Primorskega dnevnika!

Ob koncu lep pozdrav vsem bralcem Primorskega dnevnika!

Ob koncu lep pozdrav vsem bralcem Primorskega dnevnika!

Ob koncu lep pozdrav vsem bralcem Primorskega dnevnika!

Ob koncu lep pozdrav vsem bralcem Primorskega dnevnika!

Ob koncu lep pozdrav vsem bralcem Primorskega dnevnika!

Ob koncu lep pozdrav vsem bralcem Primorskega dnevnika!

Ob koncu lep pozdrav vsem bralcem Primorskega dnevnika!

Ob koncu lep pozdrav vsem bralcem Primorskega dnevnika!

Ob koncu lep pozdrav vsem bralcem Primorskega dnevnika!

Ob koncu lep pozdrav vsem bralcem Primorskega dnevnika!

Ob koncu lep pozdrav vsem bralcem Primorskega dnevnika!

Ob koncu lep pozdrav vsem bralcem Primorskega dnevnika!

Ob koncu lep pozdrav vsem bralcem Primorskega dnevnika!

Ob koncu lep pozdrav vsem bralcem Primorskega dnevnika!

Ob koncu lep pozdrav vsem bralcem Primorskega dnevnika!

Ob koncu lep pozdrav vsem bralcem Primorskega dnevnika!

Ob koncu lep pozdrav vsem bralcem Primorskega dnevnika!

Ob koncu lep pozdrav vsem bralcem Primorskega dnevnika!

Ob koncu lep pozdrav vsem bralcem Primorskega dnevnika!

Ob koncu lep pozdrav vsem bralcem Primorskega dnevnika!

Ob koncu lep pozdrav vsem bralcem Primorskega dnevnika!

Ob koncu lep pozdrav vsem bralcem Primorskega dnevnika!

Ob koncu lep pozdrav vsem bralcem Primorskega dnevnika!

Ob koncu lep pozdrav vsem bralcem Primorskega dnevnika!

Ob koncu lep pozdrav vsem bralcem Primorskega dnevnika!

Ob koncu lep pozdrav vsem bralcem Primorskega dnevnika!

Ob koncu lep pozdrav vsem bralcem Primorskega dnevnika!

Ob koncu lep pozdrav vsem bralcem Primorskega dnevnika!

Ob koncu lep pozdrav vsem bralcem Primorskega dnevnika!

Ob koncu lep pozdrav vsem bralcem Primorskega dnevnika!

Ob koncu lep pozdrav vsem bralcem Primorskega dnevnika!

Ob koncu lep pozdrav vsem bralcem Primorskega dnevnika!

Ob koncu lep pozdrav vsem bralcem Primorskega dnevnika!

Ob koncu lep pozdrav vsem bralcem Primorskega dnevnika!

Ob koncu lep pozdrav vsem bralcem Primorskega dnevnika!

Ob koncu lep pozdrav vsem bralcem Primorskega dnevnika!

Ob koncu lep pozdrav vsem bralcem Primorskega dnevnika!

Ob koncu lep pozdrav vsem bralcem Primorskega dnevnika!

Ob koncu lep pozdrav vsem bralcem Primorskega dnevnika!

Ob koncu lep pozdrav vsem bralcem Primorskega dnevnika!

Ob koncu lep pozdrav vsem bralcem Primorskega dnevnika!

Ob koncu lep pozdrav vsem bralcem Primorskega dnevnika!

Ob koncu lep pozdrav vsem bralcem Primorskega dnevnika!

Ob koncu lep pozdrav vsem bralcem Primorskega dnevnika!

Pisatelj Tone Svetina

PO ČETRTKOVEM REDNEM OBČNEM ZBORU NARODNE IN ŠTUDIJSKE KNJIŽNICE

50.000 KNJIG V NSK V TRSTU

Sedanje stanje te naše važne kulturne ustanove - Članstvo, upravni in nadzorni odbor - Delo odsekov in drugo

Prejšnji četrtek, 24. t.m., je bil letošnji redni občni zbor NARODNE IN ŠTUDIJSKE KNJIŽNICE V TRSTU, o katerem smo na kratko poročali že v petkovi številki, ker se zaradi pomanjkanja prostora nismo mogli spustiti v zanimive podrobnosti o stanju in delu te naše važne manjšinske ustanove. Zaradi tega objavljamo danes o tem daljši članek.

1. ČLANSTVO IN VODSTVO. —

Narodna in študijska knjižnica v Trstu, ki je bila ustanovljena pred 27 leti s posebnim statutom, je društvo, ki ima danes 24 članov. Vsi so iz vrst slovenskih razumnikov v Italiji, in sicer: devet profesorjev, osem častnikov, štiri pravniki, ostali trije pa so iz raznih poklicev. Člani so iz vseh treh pokrajin dežele Furlanije-Juljske krajine.

Na zadnjem občnem zboru 24. t.m. je bil izvoljen naslednji sedemčlanski upravni odbor NSK: ing. Stanislav Renko predsednik; dr. Franc Škerlj, podpredsednik; prof. Samo Pahor, tajnik; prof. Rada Košta, podtajnik; Ziva Gruđen, blagajničarka; Miroslav Košta, član in Ivan Marinič, član. Hkrati je občni zbor izvolil tudi dvočlanski nadzorni odbor,

ki ga sestavljata Milan Bolčič in Dušan Hreščak.

Narodna in študijska knjižnica v Trstu posluje v skladu z določili svojega statuta, ki je bil sprejet ob ustanovitvi leta 1947 ter nato ponovno pregledan in popravljen leta 1960, kakor tudi na podlagi določil notranjega pravilnika.

2. KNJIŽNICA. — Na dan 31. decembra 1973 je znašalo število zvezkov v knjižnici 49.443 v primerjavi z 47.121 pred enim letom. Število zvezkov naglo narašča, kar prejemna knjižnica izvode vseh tiskarn v SR Sloveniji na podlagi zadnjega zakona v skladu z italijansko - jugoslovansko sporazumom o kulturnem sodelovanju. Število obiskovalcev knjižnice je v primerjavi z letom 1972 (glej članek o tem v P.d. v lanskem januarju) nekoliko padlo, pač pa se je

dvignilo število na dom izposojenih knjig. Vzrok padca so brez dvoma tesni prostori, ki postavljajo zaradi naglega naraščanja zvezkov tako tesni, da bo tudi sam dostop v knjižnico postal kmalu nemogoč.

3. PROSTORI. — Zaradi tega je vprašanje ureditve novih prostorov za NARODNO IN ŠTUDIJSKO KNJIŽNICO vedno bolj pereče vprašanje, ki ga bo moral odbor v najkrajšem času rešiti. Sedanji prostori v pritličju Ul. Geppa 9 merijo namreč samo 109,6 kv.m., od katerih zavzema čitalnica 14 kv.m. pisarna pa 15,3 kv.m., tako da odpade na samo knjižnico samo nekaj več kot 80 kv.m.!

NSK ima sicer še prostore v III. nadstropju v Ul. Montecchi 6, ki so opremljeni s pohištvo in javnih sredstev, ki jih je NSK prejel predlanskim. Toda v teh prostorih so trije odseki NSK in samo deloma knjižne.

Za nove primerne prostore si je prav tako predlanskim NSK oskrbela obljubo lastnika stavbe v Ul. sv. Frančiška 20, in stavbo v prostorih, ki so služili bivši tiskarni «Graphis». Toda ti prostori še vedno niso izpraznjeni in bodo za NSK neuporabni, dokler ne bodo primerno preurejeni. Za preureditev je odbor NSK vložil — kot je znano — predlanskim prošnjo za dolgoročno posojilo 52 milijonov lir kar mu je Tržaška hranilnica — Cassa di Risparmio di Trieste — tudi posojilo odobrila ter določila šestmesečni rok za jarnost glede obresti in odplačevanja s strani deželne uprave Furlanije - Julijske krajine. Vendar deželna uprava zadevne prošnje ni ugodno rešila. Zaradi tega bo morala NSK vložiti naprej novo prošnjo zaradi draginje za 82 milijonov dolgoročnega posojila pri isti hranilnici, pri kateri pa se je obrestna mera zvišala od 8 do 9,5 odst. Prav tako bo morala knjižnica nato vložiti novo prošnjo za jamstvo in za obresti v smislu veljavnega deželnega zakona, ki zadeva podobna jamstva za objekte javne koristi. Vodstvo NSK upa, da bo vsaj letos njeno prošnje dežela ugodno rešila in da se bodo dela za ureditev prostorov čimprej začela tudi zaradi tega, ker je NSK že prejela zadnje gradbeno dovoljenje od tržaške občinske uprave.

V preteklem letu je NSK poskrbela tudi za ureditev večjih kletnih skladiščnih prostorov v Kulturnem domu v Ul. Petronio 4. Vendar ob prstora še nista dokončno urejena in tudi električni tok še ni napeljan. Zaključna urejevalna dela so še v teku. Ko bodo končana, bodo vsaj delno razbremenjeni prostori v Ul. Gepa.

4. ODSEKI. — NSK ima poleg knjižnice samo še tri odseke, in sicer:

a) odsek za zgodovino, b) odsek za etnografijo, c) odsek za slovenski jezik.

a) ODSEK ZA ZGODOVINO. — Ta odsek je nastal z lanske ločitvijo od skupnega Odseka za zgodovino in etnografijo, kateremu je temelj postavil že pok. Zorko Jelenc. Odsek vodi sedaj brezplačno dr. Zadrnik, ki je zaposlena ena oseba, vse ostalo delo pa opravlja občano honorarni sodelavci, (za honorarje, ki so nižji od honorarjev za čistiške).

Odsek za zgodovino je doslej opravljal naslednje delo:

Priladil je že leta 1951 razstavo o NOB. Iz te razstave je nastala druga potovalna razstava s dvajsetimi panoji, katerim je bilo pozneje dodanih še osem gorških panojev. Ob 30-letnici drugega tržaškega procesa je odsek organiziral potovalno razstavo, ki jo še vedno hrani. Prav tako je organiziral razstavo ob 40-letnici prvega tržaškega procesa vendar pa

Ob koncu lep pozdrav vsem bralcem Primorskega dnevnika!

Ob koncu lep pozdrav vsem bralcem Primorskega dnevnika!

Odvetnik svetuje

V tej rubriki seznanja goriški odvetnik dr. Peter Sanzin čitatelje našega dnevnika z vsakdanjo problematiko pravnega značaja tako z lastnimi sestavki kot z odgovori na vprašanja, ki jih lahko čitatelji naslovijo na uredništvo v Trstu (Ul. Montecchi 6/II.) in v Gorici (Ul. 24. Maggio 1) ali v pisarni dr. Sanzina v Gorici, Ul. Duca d'Aosta 42.

Ločitev in razporka

Ločitve in razporka predstavljajo pomemben družbeni pojav tega stoletja. Vse več je primerov, da se zakonca začasno ali dokončno ločita, kar privede do posebnih pravnih situacij tako pri njih samih, kot pri morebitnih otrocih.

V uvodu je potrebno pojasniti, da je med ločitvijo in razporko bistvena razlika, tolikšna, da je institut razporka izjavil ogromno razburjanje v italijanski javnosti (tako da bo lepo spomniti prišlo do referendumu), medtem ko je bila sodna ločitev definirana že v Tridentinskem koncilu ter je v Italiji mirno v rabi že iz časov civilnega zakonika iz leta 1865.

Razporka je uvedena v Italiji z znanim zakonom PORTUNA-BASILINI (z dne 1.12.1970, št. 898) in pomeni razporko zakona, z odpravo med možem in ženo vseh medsebojnih pravnih obveznosti, izjemo morebitnih ekonomskih dolgov, ki jih dolžnost staršev do otrok; tako na primer se bivša zakonca lahko zopet poročita ter ustvarita vsak svojo drugo novo družino.

Ločitev pa ohrani v veljavi poroko, četudi v omejitvi določenih obveznosti, kadar dovoljuje zakon, da živita vsak zase in določa odgovornosti za oskrbo in vzgojo otrok.

Družina se razdere iz več razlogov, kadar mož ali žena nečeta več živeti skupaj, četudi ni kakih posebnih statistik, se da trditi, da pride v naših krajih do ločitve zaradi zakonskih grobosti (pretezanje, psovanje, žaljenje itd.), kakor tudi, posebno pri mlajših zakoncih, zaradi medsebojnih nerazumevanj. Manj pogosti so primeri, da pride do ločitve zaradi zakonske nezvestobe.

Ako se zakonca odločita za sporazumno ločitev, naslovlja ob pomoči odvetnika orisno vlogo na predsednika sodišča, kateri ju po polici za pojasnila in potkusi sprave. Če prizadeta vztrajata pri svojem namenu, predsednik za sestavi zapisnik, ki postane po formalni odobritvi sodišča, dokument ločitve.

Sporazumna ločitev je najpogostejše uporabljana tako po nasvetu odvetnikov, kot po uvidenosti prizadetih, katerim ni potreba navajati v podrobnostih na sodišču vse razloge, ki jih silijo v ločitve, razloge, ki so večkrat mučni in skrajno neprijetni; v tem primeru se mož in žena samostojno odločita in dogovorita o urejanju svojih pravnih in osebnih odnosov (razdelitve premoženja, morebitne mesečne vzdrževalnine) kakor tudi o prisoji in vzgoji otrok; glede mladoletnikov

nik izda začasne ukrepe (dovoli, da se zakonca stanovanjsko ločijo, določi začasno prisajo otrok ter višino mesečne vzdrževalnine, če je to potrebno) in da nalag za začetek redne civilne obravnave. V nadaljnjem postopku izpričujeta zakonca vsak svoje razloge in dokazujeta — z dokumenti, pričanji, formalnimi zasliševanji itd. — dejstva in dejanja v cilju prikazanja resničnega stanja. Ob koncu je izdana razsodba, ki končno odloči o morebitni krivdi enega ali celo obeh zakoncev ter temu dosledno prilagodi vsebino ločitve.

Zakonske določbe temeljijo na načelu, da ni moglo prisiliti moža in ženo, da ostaneta skupaj proti svoji volji, dopuščajo pa tudi premliske v vsakem trenutku: pridobljena ločitev bo ostala v veljavi toliko časa, kolikor bosta za-

konca živela ločeno. Ako bosta sklenila zopet poskusiti zakonsko življenje, bo ločitev avtomatično izgubila vsakršno veljavo.

Mnogo je primerov, ko se zakonca, sporazumno ali ne, ločita brez vsake sodne formalnosti, gresta vsak svojo pot, si ustvarita novi družini: to utegne privedi do velikih zapletov, ki so večkrat v nepopravljivo škodo zainteresiranim in njihovim svojcem; če so že razmere take, da je ločitev neizbežna, naj mož in žena uredata prekinitev svojih odnosov tako, da jima ostane v rokah sodni dokument; s tem bosta prizadeta imela točno določene obveznosti in pravice.

Razporko je mogoče doseči iz več naslovov (določene kazenske obsodbe zakonca, dosežena razporka ali nova poroka zakonca v tujini, itd.), v glavnem pa pride do razveze, če zakonca živita vsak zase — s sodno ločitvijo ali tudi ne — najmanj 5-7 neprekinjenih let. Postopek je nekoliko podoben postopku za ločitev in se vrši v obliki civilne razprave na sodišču ob pomoči odvetnika.

Davčna posvetovalnica

V tej rubriki seznanja naš dnevnik izvedenec dr. Stanislav Oblak čitatelje z novostmi, ki jih uvaja nova davčna reforma. Prav tako odgovarja na vprašanja čitateljev, ki se nanašajo na novo davčno reformo in na vprašanja, ki kakorkoli zadevajo davčne obveznosti državljanov. Vprašanja lahko naslovite na uredništvo lista v Trstu (Ul. Montecchi 6) in v Gorici (Ul. 24. Maggio 1) ali na strokovni združenji Slovensko gospodarsko združenje ali Kmečka zveza, obe v Trstu v Ul. Cicerone 8/2.

Novosti za mezde, plače in pokojnine

V prejšnjem sestavku smo omenili, da bodo dohodke fizičnih oseb vseh kategorij (med temi so seveda tudi mezde, plače in pokojnine) obdavčevali od 1. januarja letos po progresivni lestvici, ki je v letnem razmerju naslednja:

do 2 milijona lir	z 10%
od 2 do 3 milijone lir	s 13%
od 3 do 4 milijone lir	s 16%
od 4 do 5 milijonov lir	z 19%
od 5 do 6 milijonov lir	z 22%
od 6 do 7 milijonov lir	s 25%
od nad 7 milijonov lir	z 28%

Medtem ko bodo vse druge kategorije davčnih obvezancev začele plačevati davke po novi dmeri se le po prijavi v letu 1975, bodo nove določbe zadele že januarске prejemke delojemcev in upokojencev. Delodajalce (oziroma plačnik pokojnin) bo moral namreč sproti vsak mesec odgovoriti in odvajati predvidene davčine in sicer tako, da bo na prvih 166.666 lir (2.000.000-12) mesečne prejemke zaračunal 10% davčnega odteglaja, na vsakih na daljnjih 83.333 lir (1.000.000-12) pa bo odšteval narasel za 3%. Drugače povedano bodo davčni odteglaji na 12 mesečnih v letu sledeči:

do 166.666 lir	10%
od 166.666 lir do 249.999 lir	13%
od 249.999 lir do 333.333 lir	16%
od 333.333 lir do 416.666 lir	19%
od 416.666 lir do 499.999 lir	22%
od 499.999 lir do 583.333 lir	25%

Na koncu leta bo dajatelj mezd, plač in pokojnin obračunal letne

prejemke z dodatkom 13. obroka (za katerega ni bilo med letom nobene odteglaja) in dokončno obdržal na tem obroku morebitne razlike na osnovi lestvice letne obdavčitve.

Seveda bodo delojemci in upokojenci deležni vsak mesec 1/12 predvidenih letnih olajšav, o katerih je bil govor že v zadnjem sestavku. Mesečno bodo upštevali naslednje popuste:

olajšava za davkoplačevalca	lir 7.000
olajšava za ženo	lir 3.000
olajšava za 1 otroka	lir 583
olajšava za 2 otroke	lir 1.250
olajšava za 3 otroke	lir 2.083
olajšava za 4 otroke	lir 2.916

Naj navedemo takoj, da ima davkoplačevalec pravico do razbremnitve v zgoraj navedenem razmerju tudi za roditelje ter tasta ali tasto, kolikor presejajo starost 60 let, z njim stanujejo in kolikor njihovi letni dohodki ne presegajo 840 tisoč lir.

ODGOVORI NA VPRAŠANJA

Vprašanje (J. G. St. Ivan pri Trstu): Za družinskih dokladami za ženo in dva mladoletna otroka uživam mesečno pokojnino v zaokroženem znesku 280.000 lir. Koliko davka mi bo odtegal pokojninski zavod INPS?

Odgovor: Če ste prebrali gornji sestavek je izračun davka, ki bo

bremenil vašo pokojnino, dokaj preprost. Na prvih 166.666 lir vam bo odtegal mesečno 10%, torej 16.666 lir; na znesek od 166.666 do 249.999 lir (tj. na nadaljnjih 83.333 lir) bo odtegal znesek 13%, torej 10.833 lir; na preostalih 30.001 (za doseg 280.000 lir) bo veljal davčni odstotek naslednje stopnje tj. 16%, z davkom 4.800 lir. Skupni seštevki davka znaša potemtakem 32.299 lir. Od tega bodo odšteli vam pripadajočo olajšavo (7.000 lir) olajšavo za ženo (3.000 lir) ter olajšavo za 2 otroke (1.250 lir), skupno 11.250 lir. Odteljal od pripadajočega vam bruto zneska bo znašal 21.049 lir, tako da bo znašala vaša čista mesečna pokojnina 269.951 lir. Seveda ne boste deležni olajšav ob izplačilu 13. obroka pokojnine.

Tudi v odgovor na številna druga podobna vprašanja moramo takoj pripomniti, da bo režim izplačevanja prvih obrokov pokojnin nekoliko drugačen. Ker pokojninski zavod INPS ni še pripravljen na nove naoge, ki mu jih nalaga davčna reforma glede odtegovalja novih davčnin (prej ni namreč sploh varoval davkov), so z odobritvijo finančnega ministrstva določili, da bodo prve obroke pokojnin izplačevali tako, da bodo od mesečne pokojnine odbili 92.000 lir, na preostanek pa odtegnili 10%. Točno izravnavo bodo napravili kasneje. V primeru, ki smo ga obravnavali, bodo konkretno upokojencu odtegnili 10% na razliko med 280.000 in 92.000 lirami, tj. 18.800 lir, tako da bodo prvi obroki pokojnine znesli 261.200 lir, se pravi 8.751 lir manj, kakor bi mu pripadalo po točnem računu.

Vsi upokojenci bodo v tem poobli morali izpolniti posebne obrazce, med drugim z navedbo družinskih članov, ki so jim v breme. Vsekarer pokojnine, ki mesečno ne presegajo 92.000 lir ne bodo proviziorno podvrženi nobenemu odteglaju.

Radio V

NEDELJA, 27. JANUARJA 1974

ITALIJANSKA TELEVIZIJA PRVI KANAL

11.00 Maša in V nedeljo ob 12. uri
12.15 Kmetijska oddaja
12.55 Risani filmi:
Prefriganci
Magojeve prigode
Jugoslovanski risani film
13.25 Vremenska slika
13.30 DNEVNİK
14.00 Toliko govorimo o njih:
Nagradno tekmovanje
Scaramouche
16.00 Občrana prijatelja
Film, v glavnih vlogah Ronald Reagan, Charles Cooper,
16.30 Program za mladino
DISNEYLAND
17.15 Lisica in neumni koziček
Poljska slikanica
17.30 DNEVNİK
17.45 Rezultati in kronike nogometnega prvenstva
18.00 Napoved programa za prihodnji teden
18.15 POZOR NA ONA DVA

Na enem izmed londonskih letališč neka tolpa gangsterjev zamenja Dannyja Wildea za Harveja Lomaxa, slovitega kriminalističnega stratega iz ZDA. In vtem ko Lomaxa policija zadržuje in zaslišuje, Wilde ugotovi, da bo moral on biti idejni vodja nekega velikanjskega ropa, o katerem nima niti pojma. Če odkrije tolovajem, da on ni Lomax pač pa Wilde, torej nekdo, ki z zavedo nima nobene zveze, ga bodo likvidirali. Zato skusa sredi noči pobegniti, toda telesna straža ga zaloti. Je to lepo dekle Charlie, ki jo povabi v nočni lokal Trocadero, kjer uata, da bo tu srečal prijatelja Bretha Sinclaira. Ta ga sicer vidi, toda niti na pamet mu ne pride, da se je mož znašel v težavah.

ITALIJANSKO NOGOMETNO PRVENSTVO

19.00 Registriran polčas nogometne tekme
20.00 DNEVNİK
20.30 «L'EDERA»
21.40 Športna nedelja
Kronike in komentarji o glavnih športnih dogodkih
22.30 DNEVNİK

DRUGI KANAL

15.00 V evroziviji
Svetovno prvenstvo v štiridesednem bobu
Prenos iz St. Moritza v Švici
Svetovno prvenstvo v veslašalumu
Prenos iz Kitzbuehla v Avstriji
Marcialonga
18.40 Ital. nogometno prvenstvo
Strnjen polčas nogometne tekme
19.00 Kitara, ljubezen moja
19.50 Športni dnevniki
20.00 OB 20. URI
20.30 DNEVNİK
21.00 Koncert za Neapelj
22.05 Kulturne aktualnosti

JUGOSLOVANSKA TELEVIZIJA

9.30 Tolstoj: VOJNA IN MIR
10.17 Kmetijska oddaja
11.00 Muzik
11.05 Otroška matineja:
Zaklad ob reki, enciklopedija živali
11.55 POROČILA
15.20 Pevski bor iz izole. poje narodne in umetne
15.50 POROČILA
15.55 Z nogometnega turnirja v Splitu
17.45 Svetovno prvenstvo v štiridesednem bobu
18.15 Potovanje do neurščnosti
19.45 Risanka
20.00 DNEVNİK
20.30 Očka, mamica, služkinja in jaz
Francoski film
22.10 Športni pregled
22.45 DNEVNİK

KOPRSKA BARVNA TELEVIZIJA

19.45 Serijski risani film
20.15 Pregled sporedov za prihodnji teden
20.30 Serijova zvezda
Igrani film v režiji Anthonyja Manna, v glavnih vlogah, H. Fonda, A. Perkins in Palmer
22.00 Svetovno prvenstvo v štiridesednem bobu

PONEDELJEK, 28. JANUARJA 1974

ITALIJANSKA TELEVIZIJA PRVI KANAL

9.30 do 11.30 Sola
12.30 Monografije
12.55 Tedenska knjižna oddaja
13.30 DNEVNİK
14.00 Sedem dni v parlamentu
14.25 Tečaj nemškega jezika
15.00 do 17.00 Sola
17.00 DNEVNİK
17.15 PROGRAM ZA NAJMLAJŠE
Risani filmi iz vsega sveta
17.45 Program za mladino
SLIKE IZ SVETA
18.45 SINDIKALNO - EKONOMSKE AKTUALNOSTI
19.15 Italijanske kronike
Danes v parlamentu in Vremenska slika
20.00 DNEVNİK
20.40 KROKAR
Film je režiral Henry Georges Clouzot. V njem pa igrajo Pierre Fresnay, Ginette Leclerc, Pierre Larquey, Micheline Francey, itd.
Film je star že trideset let. Toda v vsem tem času ga v Italiji skoraj niso videli. In vendar je to eden najboljših del znanega francoskega režiserja. Pravzaprav se je Clouzot s tem filmom tudi uveljavil
22.10 Filmske premiere
22.30 DNEVNİK

DRUGI KANAL

18.45 ŠPORTNI DNEVNİK
19.00 I RACCONTI DEL MARESCIALLO
Nadaljevanje po istoimenskem delu Maria Soldatija.
Il sospetto
Vloga karabinjerskega podčastnika igra Turri Ferro
20.00 Ob 20. uri
20.30 DNEVNİK
21.00 Posebne reportaže TV dnevnika
VOJASKE VAJE
V tretjem nadaljevanju te oddaje, ki jo vodi Ezio Zefferi, bo gledalec preko filmske kamere prišel v vojaško vezbalise Fort Knox, kjer se bo tako rekoč neposredno spoznal z življenjem ameriškega vojaka. O Fort Knoxu je bilo že toliko povedanega, da bi bilo nesmiselno še kaj ponavljati, hkrati pa vzbujajo miselnost, ki velja v tem oporišču, že strah ne le v svetu, pač pa v samih ZDA
22.00 SIMFONICNI KONCERT
Turinski simfonični orkester vodi Kurt Masur

JUGOSLOVANSKA TELEVIZIJA

9.00 TV Sola:
Sadjarstvo in vinogradništvo, Kuwait, L. Bernstein
17.45 «Ključkec živalski vrt»
Prvi del lutkovne nadaljevanke z naslovom «Ključkeve dogodiščine»
18.10 Obzornik
18.45 Enciklopedija živali: VELIKE ANTILOPE
19.00 Mladi za mlade
Nova vrsta oddaj nosi naslov «Po ljudeh sem se sveta učila» in prikazuje, kako mladina prebija prosti čas in kako se zabava. Prvo oddajo so posneli v Subotici in sicer v podjetju «Gorenje - Sever». Samo ob sebi se razume, da sodelujejo pri tej oddaji tudi pevci zabavne glasbe
19.30 KAJ HOČEMO?
Ob ustavnih in kongresnih razpravah
19.45 Risanka
20.00 DNEVNİK
20.30 Vinko Trinkaša: «TIHA DOLINA»
Danes bo ljubljanska TV ponovila Trinkašovo dramo, ki jo je režirala Marija Seme - Baričevićeva, v glavnih vlogah pa igrajo Joze Zupan, Ivanka Mežanovca, Tone Gogala, Majda Grčevca, Jerica Mrzel, Boris Jug in Mojca Ribičeva
21.20 Krtice diagonalne
21.50 DNEVNİK

KOPRSKA BARVNA TELEVIZIJA

20.00 Risanka za mlajše
20.15 DNEVNİK
20.30 LICE OB LICU
Zabavno - glasbena revija, v kateri nastopajo Milena Dravica, Dragan Nikolić ter njuni gosti
21.20 Po sledeh napredka
Nevarne milijardinke živega srebra, Plastični čolni Elana itd.
22.00 KASKADER
Serijski film

danes v Ljubljani, danes v Ljubljani, danes v Ljubljani,

GLEDALIŠČA

Drama SNG

Jutri, v ponedeljek, 28. januarja, ob 19.30: Magelli - Tasić: SOJE, NJE PANIZZI - Panizza: LJUBEZENSKI KONCIL. Abonma A in izven. Vstopnice so tudi v prodaji.

Mala drama SNG

Premiera «MASKARADE» M. Krleža je prelazna na četrtek, 31. januarja, ob 20. uri.

Opera in balet

Danes, v nedeljo, 27. januarja, ob 15. uri: G. Verdi: NABUCCO. Izven abonmaja. Vstopnice so še v prodaji.

Mestno gledališče Ljubljansko Gledališka pasaja

Jutri, v ponedeljek, 28. januarja, ob 19.30, G. B. Shaw: POSLI GO-SPE WARRENOVE. Abonma kolektivni J.

Šentjaskobsko gledališče Mestni dom Ljubljana

Danes, nedelja, 27. januarja, ob 19. uri, Držić: TRIPCE DE UTOLČE, komedija. Izven.

Cenjene obiskovalce opozarjamo, da je na voljo še nekaj vstopnic za nocojšnjo predstavo. Pohitite z rezervacijo po telefonu 312-860.

Gledališče Pekarna

Danes, v nedeljo 27. januarja ob 21. uri: Rudi Seligo: ALI NAJ TE Z LISTJEM POSUJEM?
Delo «Ali naj te z listjem posujem?» je osnovano na istoimenskem prozornem tekstu enega najboljših sodobnih slovenskih pisateljev Rudija Seliga. V glavnih vlogah Maja Boh in Jerca Mrzel.

Eksperimentalno gledališče Glej
V torek, 29. januarja ob 20.30: Milan Jesih: GRENKI SADEŽI PRAVICE.

Festivna dvorana

Nedeljski ples od 19. do 22.30. Vabljeni!

KINO

KINO UNO: Amer. barv. CS film - musical ZGODBA Z ZAHODNE STRANI (West Side Story). Prod.: Seven Arts, 1960, 10 Oskarjev! Glasba: Leonard Bernstein. Režiser: Robert Wise. V glavnih vlogah: Natalie Wood, Richard Beymer, Russ Tambly, Rita Moreno, George Chakiris in drugi. Predstave ob 15., 17.45 in 20.30. Zaradi dolžine filma zvišane cene!

KINO KOMUNA: francoski barvni akcijsko - politični ZGODBA O OBEDNO STANJE. Glasba Mikis Theodorakis. Režiser: Costa - Gavras. Glavne vloge: Ives Montand, Renato Salvatori, O. E. Hasse, in drugi.

Kratki film «Lenin v delih sovjetskih slikarjev». Predstave ob 16., 18.15, 20.30. Zaradi dolžine filma zvišane cene!

Ob 10. uri MATINEJA: amer. barv. WS filma HERBIE - AH! TA CU. DOVITI AVTO. Zadržnikat!

KINO VIC: Danes zadnji krat amer. barv. film: KO UMIRAJO LEGENDE. Prod. 20th Century Fox, 1972. Režiser: Stuart Millar. Glavne vloge: Richard Widmark, Frederick Forrest, Luana Anders in drugi. Predstave ob 15., 17., 19. in 21. uri.

KINO SLOGA: amer. barv. WS komedija HERBIE, AH TA ČUDOVITI AVTO. Režiser: Robert Stevenson. V glavnih vlogah: Dean Jones, Michele Leu, Buddy Hackett in drugi. Predstave ob 16., 18. in 20. uri.

KINO SIKKA: amer. barv. CS kavbojka PET DIVJIH. Režiser: Ron Yoy. V glavnih vlogah: Henry Silva, Kenan Wynn, Michael Kerry, John Anderson in drugi. Tednik št. 3. Predstave ob 16., 18. in 20. uri. Film ni primeren za otroke!

KINO SAVA: nem. barv. VV splošno-vzgojni film KAMASUTRA (popolnost ljubezni). Režiser: Kobi Jäger. Igrajo: Barbara Schöne, Bruno Dietrich in drugi. Tednik št. 2. Predstave ob 16., 18. in 20. uri. Film ni primeren za otroke!

KINO SAVA: nem. barv. VV splošno-vzgojni film KAMASUTRA (popolnost ljubezni). Režiser: Kobi Jäger. Igrajo: Barbara Schöne, Bruno Dietrich in drugi. Tednik št. 2. Predstave ob 16., 18. in 20. uri. Film ni primeren za otroke!

KINO SAVA: nem. barv. VV splošno-vzgojni film KAMASUTRA (popolnost ljubezni). Režiser: Kobi Jäger. Igrajo: Barbara Schöne, Bruno Dietrich in drugi. Tednik št. 2. Predstave ob 16., 18. in 20. uri. Film ni primeren za otroke!

KINO SAVA: nem. barv. VV splošno-vzgojni film KAMASUTRA (popolnost ljubezni). Režiser: Kobi Jäger. Igrajo: Barbara Schöne, Bruno Dietrich in drugi. Tednik št. 2. Predstave ob 16., 18. in 20. uri. Film ni primeren za otroke!

KINO SAVA: nem. barv. VV splošno-vzgojni film KAMASUTRA (popolnost ljubezni). Režiser: Kobi Jäger. Igrajo: Barbara Schöne, Bruno Dietrich in drugi. Tednik št. 2. Predstave ob 16., 18. in 20. uri. Film ni primeren za otroke!

KINO SAVA: nem. barv. VV splošno-vzgojni film KAMASUTRA (popolnost ljubezni). Režiser: Kobi Jäger. Igrajo: Barbara Schöne, Bruno Dietrich in drugi. Tednik št. 2. Predstave ob 16., 18. in 20. uri. Film ni primeren za otroke!

KINO SAVA: nem. barv. VV splošno-vzgojni film KAMASUTRA (popolnost ljubezni). Režiser: Kobi Jäger. Igrajo: Barbara Schöne, Bruno Dietrich in drugi. Tednik št. 2. Predstave ob 16., 18. in 20. uri. Film ni primeren za otroke!

KINO SAVA: nem. barv. VV splošno-vzgojni film KAMASUTRA (popolnost ljubezni). Režiser: Kobi Jäger. Igrajo: Barbara Schöne, Bruno Dietrich in drugi. Tednik št. 2. Predstave ob 16., 18. in 20. uri. Film ni primeren za otroke!

KINO SAVA: nem. barv. VV splošno-vzgojni film KAMASUTRA (popolnost ljubezni). Režiser: Kobi Jäger. Igrajo: Barbara Schöne, Bruno Dietrich in drugi. Tednik št. 2. Predstave ob 16., 18. in 20. uri. Film ni primeren za otroke!

KINO SAVA: nem. barv. VV splošno-vzgojni film KAMASUTRA (popolnost ljubezni). Režiser: Kobi Jäger. Igrajo: Barbara Schöne, Bruno Dietrich in drugi. Tednik št. 2. Predstave ob 16., 18. in 20. uri. Film ni primeren za otroke!

KINO SAVA: nem. barv. VV splošno-vzgojni film KAMASUTRA (popolnost ljubezni). Režiser: Kobi Jäger. Igrajo: Barbara Schöne, Bruno Dietrich in drugi. Tednik št. 2. Predstave ob 16., 18. in 20. uri. Film ni primeren za otroke!

KINO SAVA: nem. barv. VV splošno-vzgojni film KAMASUTRA (popolnost ljubezni). Režiser: Kobi Jäger. Igrajo: Barbara Schöne, Bruno Dietrich in drugi. Tednik št. 2. Predstave ob 16., 18. in 20. uri. Film ni primeren za otroke!

KINO SAVA: nem. barv. VV splošno-vzgojni film KAMASUTRA (popolnost ljubezni). Režiser: Kobi Jäger. Igrajo: Barbara Schöne, Bruno Dietrich in drugi. Tednik št. 2. Predstave ob 16., 18. in 20. uri. Film ni primeren za otroke!

KINO SAVA: nem. barv. VV splošno-vzgojni film KAMASUTRA (popolnost ljubezni). Režiser: Kobi Jäger. Igrajo: Barbara Schöne, Bruno Dietrich in drugi. Tednik št. 2. Predstave ob 16., 18. in 20. uri. Film ni primeren za otroke!

KINO SAVA: nem. barv. VV splošno-vzgojni film KAMASUTRA (popolnost ljubezni). Režiser: Kobi Jäger. Igrajo: Barbara Schöne, Bruno Dietrich in drugi. Tednik št. 2. Predstave ob 16., 18. in 20. uri. Film ni primeren za otroke!

KINO SAVA: nem. barv. VV splošno-vzgojni film KAMASUTRA (popolnost ljubezni). Režiser: Kobi Jäger. Igrajo: Barbara Schöne, Bruno Dietrich in drugi. Tednik št. 2. Predstave ob 16., 18. in 20. uri. Film ni primeren za otroke!

KINO SAVA: nem. barv. VV splošno-vzgojni film KAMASUTRA (popolnost ljubezni). Režiser: Kobi Jäger. Igrajo: Barbara Schöne, Bruno Dietrich in drugi. Tednik št. 2. Predstave ob 16., 18. in 20. uri. Film ni primeren za otroke!

KINO SAVA: nem. barv. VV splošno-vzgojni film KAMASUTRA (popolnost ljubezni). Režiser: Kobi Jäger. Igrajo: Barbara Schöne, Bruno Dietrich in drugi. Tednik št. 2. Predstave ob 16., 18. in 20. uri. Film ni primer

DEVIN

Bogata zgodovinska in kulturna tradicija naj postane središče spoznavanja evropskih kultur

Zgodovinska obeležja devinskega gradu - Devin v slovenskem slovstvu - Zakaj ni zblizanja med Italijani in Slovenci - Delovanje KK Devin-Štivan - Pojemanje pomena turističnih dejavnosti - Nove gradnje spreminjajo etnično podobo vasi

Noč plava nad gradom devinskim
in morje šumi in buči
peneč se ob skalah njegovih,
in mesec na nebu gori.

Tako je začel Anton Askerc svojo balado o Devinu. Tako začnemo tudi mi svoje misli o Devinu, eni najbolj skrivnostnih slovenskih vasi na Tržaškem. Že tu se nam poraja prvi dvom. Devin, sedež devinskih grofov, je bil slovensko naselje? O tem ni nobenega dvoma in lažejo tisti, ki skušajo to zanikati. Po popisu prebivalstva, ki ga je izvedla avstro-ogrška monarhija leta 1912, je bilo 82 odstotkov prebivalstva slovenske narodnosti. Vas je bila torej popolnoma slovenska, nemške narodnosti so bili torej le prebivalci gradu. Leta 1921, ob zadnjem popisu v predfašistični Italiji, je bilo v vasi 78,4 odstotka Slovencev.

Koliko pa jih je sedaj? Polovica ali še manj, tako nekako domnevamo. Točnih podatkov pa ni, razen če počnemo ineti za verodostojno dejstvo zadnji popis prebivalstva. Vendar pa moramo gledati na Devin iz posebnega zornega kota. V tem naselju se, bolj kot majske, stika srednjeevropska kultura s kulturnimi dejavnostmi italijanskega naroda. Središče teh stikov je prav devinski grad, ki se kot posebna ustanova vključuje v življenjsko realnost. Ta ustanova živi sredi slovenskih srednjekulturnih dejavnosti, odrezana pa je od krajevnih italijanskih kulturnih faktorjev, kajti njena težnja po evropski kulturi je prevelika.

Jasno je, da ni bilo vedno tako. Kmečki uporji pričajo o tem. Uporji pa so le posledica dolgotrajnega zatiranja, kajti prvi devinski grad je nastal v enajstem stoletju kot fevd oglejskega patriarhata. Zato je tem bolj verjetna domneva, da ima fevdalni rod, ki se imenuje po Devinu, svoj izvor v Furlaniji. O tem pričajo sorodstvene vezi med devinskimi grofi in nekaterimi furlanskimi rodbinami in posest devinskih gospodov v Furlaniji. Okoli leta 1100 je bila ta rodbina že v gradu, kot pričajo podatki, ki pišejo o prvem znanem pripadniku omenjene rodbine v letu 1139.

Leta 1366 so se Devinci z vsemi gospodstvi in posestvi (Devinom, Premom, Senožečami, Gotnikom, Reko, Veprincom in Moščenicami) podvržili avstrijskim Habsburžanom. Priključili so se jim kot deželni gospodje, ni so pa, razen Senožeč, vzeli naštetih gospodstev od njih v fevd. Ko so Devinci v nemškem rodu leta 1399 izumrli, so jim sledili njihovi sorodniki, ki se imenujejo po svabskem Walseeju. Leta 1472 je Rajnprecht iz Walseeja prodal zgornji in spodnji Devin ter okolico z vsemi podložniki, vasi, uradi, posestvi in dohodki Habsburžanom cesarju Frideriku 3. Od tedaj upravlja Devinsko Habsburžani, od leta 1509 clari rodbine Hofer, od leta 1587 pa rodbina Turn und Taxis, katere naslednik je še današnji lastnik grada. V prvi polovici 16. stoletja so nastali hudi nesporazumi, ali naj Devin pripada Kranjski ali Gorški, vendar so ga določili za sestavni del Kranjske, ki ga je politično in finančno upravljal.

Zgodovina devinskega gradu ni razgibana. Reklji bi skoraj, da je precej dolgočasna. Miren tok časa so motili le kmečki uporji, drugih posebnih dogodkov pa ni mogoče omenjati. Mnogo pomembnejša pa je kulturna tradicija devinskega gradu, ki jo sedanjí princ vztrajno nadaljuje. Devin je znan po tem, da so ga mnogi pesniki in pisatelji omenjali in celo določili kot kraj, v katerega so postavili svoje delo. Zaustavimo se zgolj pri slovenski književnosti in spomnimo se na Askercu, ki je sam stikal po Devinu in zbral gradivo za svoje balade o slovenskih ribičih. To da Askerc ni edini. Jurčič je postavil svojo Lepo Vido v Devin. To se je odločil, ko je iz vliaka gledal na to lepo obmorsko vasico. In Lepa Vida je ena velikih osebnosti slovenske književnosti. Koliko pisateljev in pesnikov se je je spomnilo! Vsakdo jo je uprizaril drugače, Lepa Vida je tako postala simbol Devina, postala je živa uprizaritev bele skale pod devinskim gradom.

O Devinu je pisal tudi Bevk v Kamnarjevem Jurju, pisal je tudi Rebula v Devinskem sholarju in pisal je, seveda, Igo Gruden, ki začenja sonet »Devin«: tako: Nad morjem, tik na meji (Furlanije, kjer val za valom se ob skale (meče, ko megla z morja se čez Kras (razvleče, devinski grad iz dalje nam zasije.

Kulturna tradicija Devina je torej zelo velika, ne samo pri nas, Slovincih, ampak tudi v tuji književnosti. Globoka simbolika bele skale, ki je bila kot Lepa Vida komu napoti in jo je prekrstil v Dama bianca ali v Scoglio di Dante, je zaznavna tudi v lepo-

slovju drugih evropskih narodnosti. Pomembna kulturna dejavnost, s katero se sedaj bavijo nasledniki nekdanjih devinskih grofov, ohranja in celo veča svoj pomen. O tej dejavnosti govori profesorica Aurelia Gruber - Benico, najeminentnejša osebnost italijanskega kulturnega življa v Devinu, tako: »V tako edinstveni stvarnosti uspešno deluje devinski grad kot ustanova mednarodnega pomena na kulturnem in na znanstvenem področju. V devinskem gradu je bilo ustanovljeno združenje IFIAS, mednarodno združenje akademikov, znanstvenikov in literatov, ki šteje med svojimi člani več Nobelovih nagradencev. Devinski grad je tudi tesno povezan s središčem za teoretsko fiziko v Miramaru in predstavlja bivališče velikih znanstvenikov, ki obiskujejo to središče. Sorodstvenim vezem med devinskim princem in Lordom Mountbattenom moramo pripisati tudi zamisel o izgradnji mednarodnega Collegea v Sesslanu.

Najpomembnejše delovanje devinskega gradu pa je nedvomno ustanovitev študijskega središča Rainer Maria Rilke, ki je privedlo že dva simpozija, prvega o Rilkeju v Italiji, drugega pa na mednarodni ravni. Pred kratkim je središče razpisalo natečaj za kritični esej o Rilkeju v italijanskem, francoskem, nemškem ali angleškem jeziku. Natečaj se bo zaključil v letu 1974. V kratkem bo središče tudi uredilo Rilkejev muzej, ki bo v prostorih ob novem devinskem gradu. Tam bo devinski princ odstopil občni verjetno že v letu 1975, ob stoletnici rojstva tega nemškega pesnika. Ob tem se postavlja vprašanje, kakšna je skrb za slovensko kulturo. Žal v Devinu ni te skrbi,

Zbliževanje ali ločitev?

Zgoraj je nalepka z dvojezičnim napisom, ki jo je izdal Kulturni krožek »Devin - Štivan«. Slovenski napis je očitno motil kakega voznika, ki ga je prekril (spodaj levo) ali odrezal (spodaj desno).

zahaža 7 malih harmonikarjev (poučuje jih Dorina Zerjal) in 11 pianistov, ki jih poučuje Viha Kodrič. V Devinu redno vadi pevski zbor Fantje izpod Grmade, ki zbira pevce vasi spodnjega dela devinsko-nabrežinske občine in še ženski pevski zbor »Devin«, ki ga vodi domačin Herman Antičič. Lansko leto je bila v načrtu tudi velika proslava kmečkih puntov, ki jo pa žal niso izvedli. Pobuda, ki jo je dala Kmečka zveza, je še vedno aktualna in možno je, da bodo o njej v kratkem razpravljali.

To pa ni edino vaško prosvetno delovanje. Kulturni krožek De-

Najvažnejša dejavnost, s katero se bavijo Devinci, je turizem. V Devinu je mnogo penzionov in gostiln, večjih obratov pa, razen motela ob avtocesti, nimajo. Kraj je, zaradi sugestivnega okolja, v katerem leži, zaradi čudovitega zaliva in zaradi bogate kulturne tradicije, primeren za bogati turizem.

Ljudskega, množičnega turizma si v Devinu ni mogoče zamisljati. Plaže je zelo malo in tudi prostora je premalo, da bi lahko Devin gostoval tisoče turistov. Preostane mu torej le izbrani turizem, torej bogatejši gostje, ki pa nujno potrebujejo infrastrukturo. Teh infrastrukturnih pomanjkljivosti v Devinu ni, saj v vasi ni niti igrišča in zabavišča za otroke, kaj šele minigolfa, jahalne šole, jadrane šole in drugega. V teh letih, ko beležimo stalno upadanje števila gostov, se je devinski turizem popolnoma razvrednotil. Za nižje sloje ni primeren, imetnejši gostov pa tudi ni. K temu povzročajo tudi zapostavljanje bogate kulturne tradicije, ki izven gradu ne najde prostora. Vsi turistični napisi so samo v italijanski in za krajevne dvojezične table je poskrbel občinski upravitelj, pa še ti so tako skromni, da se kulturno bogatemu kraju ne podajo. Pravih publikacij o Devinu ni, turističnih informativnih biltenov pa tudi ne. Vse to seveda povzroča velik zastoj poznavanja kulturne tradicije, kar seveda na priprave k razvoju turističnih dejavnosti.

Sugestivno okolje in dokaj popustljivi regulacijski načrt sta prijavila v Devin gradbenike. Najprej so pozidali Črničje, polotok ob zahodni strani devinskega zaliva, nato pa se je začela množična gradnja stanovanjskih hiš po vsej vasi. Tako je nastalo novo naselje, mnogo večje, pa tudi mnogo bolj tuje. Devin počasi izgublja značilnosti slovenske obmorske vasi. Tukaj se najbolj pozna raznarodovalna dejavnost: ne taka, kakršni smo bili priča v Sesslanu ali v Štivanu s prisilno gradnjo begunskih naselij, ampak drugačna, mnogo naravnost. Danes zraste ena hiša, jutri druga, s tem pa se podoba vasi spreminja. Prav v teh dneh dokončujejo gradnjo novega naselja, pravzaprav dolge vrste hiš ob cesti, ki vodi v vasi proti Tržiču. Te stavbe ne kvarijo samo estetske pomanjkljivosti, ampak tudi pripomorejo k umetnemu spreminjanju narodnostnega ravnovesja.

Kdo pa so pravzaprav ti gradbeniki? Eden izmed njih je Slovenec, Evgen Zabor iz Ronk. V Devinu si je zgradil vilo in predložil načrt za zgradnjo celega naselja na pobočju med železnico in avtocesto. Medtem pa je občinski svet odobril spremembo regulacijskega načrta o zelenem pasu in Pahorjev načrt je tako šel po vodi.

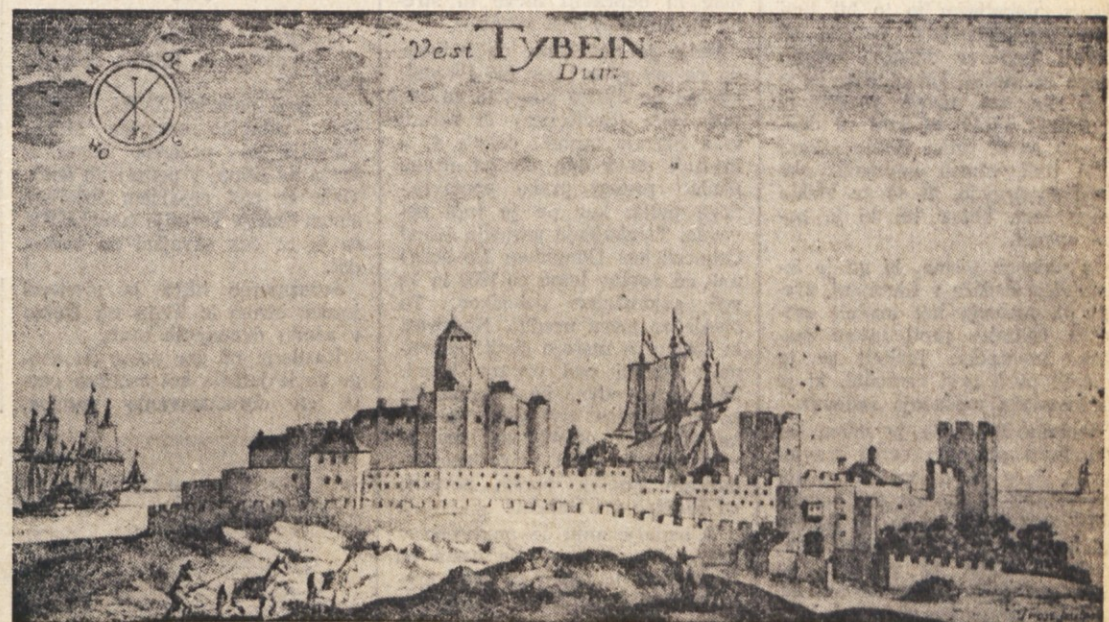

Učenci begunske šole v Kromerizu

OBISK V VASI SLOVENSKEK RIBIČEV IN NEMŠKIH GROFOV

Pogled na novi devinski grad

Tako so pred leti (točnega datuma nismo ugotovili) narisali devinski grad

ČITATELJI SO SE ODZVALI NAŠEMU VABILU

Zanimivi podatki o delovanju slovenske begunske šole v Kromerizu na Moravskem

Šola je bila v samostanu sv. Vincencija - Zgodovinski podatki o šoli bodo objavljeni v 7. zvezku zbornika za zgodovino šolstva in prosvete

V letih, ko je pri nas divjala prva svetovna vojna in ko so bile hiše v Gorici in na podeželju razbite od avstrijskih ali italijanskih granat, so v naših krajih živeli le vojaki obeh vojsk, ki so si tu stali ena proti drugi. Naši ljudje so morali v izgnanstvo, nekateri, ki so jih Italijani prestregli že v prvih dneh zasedbe avstrijskega ozemlja, so morali v notranjost Italije, velika večina pa je šla v izgnanstvo v razne kraje avstrijskega cesarstva. Računajo, da je takrat odšlo z Goriske v notranjost države nad 200.000 ljudi. Zbirno središče za begunce z Goriskega je bilo v Lipnici (Leibnitz, ob glavni cesti Maribor-Gradec, danes je v Avstriji) na Štajerskem. Vsi, ki so se tu prijavili in odšli nato v begunstvo, bodisi v taborišča kot v zasebne hiše, severno od tega kraja, so dobili državno podporo. Tisti, ki so se naselili južno od Lipnice, v glavnem so bili Slovenci, ki so vojna leta preživeli na Kranjskem, na slovenskem Štajerskem, v od fronte oddaljenih krajih Primorske, pa niso dobivali podpore. Podpora je prejimalo 122.000 ljudi, v glavnem so bili to Italijani in Furlani (94.400), brez podpore pa je bilo 77.000 beguncev (računajo, da je bilo med njimi 50.000 Slovencev).

V Lipnici je bilo taborišče nekako v upravi goriško - gradiščanske deželne uprave, ki je bila takrat v glavnem v rokah Furlanov in razumljivo je, da so ti upravitelji skrbeli v glavnem za svoje rojake. Med današnjimi Goričani in Furlani na podeželju je cela vrsta ljudi, ki so se rodili v Lipnici, v Wagni, v Gradcu in okoliških krajih. Slovenci pa so prihajali v ta kraj le predhodno, nato so jih oblasti selile bodisi nazaj na Kranjsko kot v druge kraje na Nižnjo Avstrijsko, Moravsko in Češko. Kjer so se začasno naselile večje skupine, so krajevne oblasti poskrbele tudi za šolo v domačem jeziku.

Tako je bilo tudi v Kromerizu na Moravskem, kjer je v šolskem letu 1917-1918 delovala slovensko-hrvatska begunska šola, ki so jo obiskovala dekleta in fantje iz naših krajev, od katerih žive še danes nekateri v Gorici in v okolici. Letošnjega 10. januarja smo na goriški strani našega lista objavili fotografijo učencev in vzgojiteljev na tej šoli. Naš sodelavec je dobil to fotografijo od nekega Goričana, kateri je vedel le, da gre za slovensko-hrvatsko šolo, ni pa znal o njej podrobnosti. Objava te fotografije pa je sprožila val spominov in danes lahko posredujemo našim bralcem nekaj podrobnejših podatkov o tej šoli, istočasno pa lahko načemno širše vprašanje naših beguncev v letih prve svetovne vojne.

Najprej se je v našem uredništvu zgledala upokojena učiteljica Marica Koršič. Po rodu iz Pevme, je morala v begunstvo kot vsi drugi ljudje iz tega dela naših Brd. Begunce so premetavali iz enega kraja v drugega, nato se je skupina naših ljudi, v glavnem z briskega področja, kot bo razvidno iz imen, ki bodo sledila, ustavila na Moravskem. Goriške begunce so namestili v okolici Kromeriza, prijaznega mesteca, živeli so v zasebnih stanovanjih. Prvič so tu imeli slovenski otroci pouk v slovenskem jeziku. Šola je bila v nunske samostanu sv. Vincencija v Kromerizu, v središču mesta, kjer je bil tudi konvikat za učence in učence, ki so prišli tja ne le iz slovenskih krajev: bili so tu v glavnem ljudje iz okolice Pulje, ker je bilo to mesto, kjer je bila nastanjena avstrijska vojna mornarica, proglašeno za vojaško cono. Med počitnicami so hodile učence in učenci na deželo, na domove, kjer so prebivali starši. V tej šoli so poučevale češke nu-

ne, pa tudi učiteljica Leopoldina Koršič iz Gorice (kasneje je postala profesorica in dijaki, ki smo v prvem letu obnovitve slovenske gimnazije v Gorici v šolskem letu 1945-46 obiskovali to šolo, se je je prav dobro spominjamo, kako nas je z ljubeznijo učila slovenski jezik, za katerega smo bili v prejšnjih italijanskih šolah prikrajšani. Tu je poučevala tudi Zora Klavžar iz Gorice, ki še danes živi v Mariboru in ki je prispevala precej gradiva za zgodovino naših begunskih šol.

Na Moravskem so delovale naslednje begunske šole: 1. Slovenski ljudskošolski ZT Velka Stahle (Gross Stohl). Poučevala je Zora Klavžar, prej vadniška učiteljica v Gorici. Pouk je trajal od 18. oktobra 1916 do 4. septembra 1917, ko se je šola preselila v Kromeriz. Učila je 33 učencev in učenk. 2. Slovenski ljudskošolski ZT in konvikat v Kromerizu, preseljeni ZT iz Velikih Stahel. Z učenci se je preselila v Kromeriz tudi učiteljica Zora Klavžar. V času pouka so bili otroci v internatski oskrbi v ženski bolnici v Kromerizu.

3. Hrvatski ljudskošolski ZT v Kromerizu. Poučevala je Leopoldina Koršič, prej učiteljica na goriški ženski vadnici. Tudi hrvatski učenci so bili v oskrbi v internatu goriške bolnice. Po odhodu Zore Klavžar iz Kromeriza sta se obe šoli združili v slovenski ljudskošolski ZT, ki ga je vodila Leopoldina Koršič. Naši otroci so v Kromerizu doživeli tudi proglasitve Českoslovske republike, Marica Koršič se v svojih spisih spominja tega lepega dne. Kasneje so se slovenski begunci vrtnili najprej v Slovenijo, nato pa spet domov, na italijansko ozemlje. Tu je bilo treba pričeti znova, hiše so bile porušene. Kljub temu so naši ljudje vzdržali. Nato so obiskovali slovenske šole dokler so obstajale. Malokateri so lahko ostali v kasnejših letih doma. Nekateri so fašistična oblast poslala na delo v notranjost države, mnogi so se izselili v prekomorske države, veliko jih je šlo v Jugoslavijo, kjer so našli delo, nekateri tudi na najbolj južnem delu države.

Vrtnimo se k naši begunski šoli v Kromerizu. Po zaslugi Zore Klavžarjeve, vemo za imena vseh učencev in vzgojiteljev. V zgornji vrsti so od leve proti desni

deklice in dečki v naslednjem sporedu: Marija Ferlin, Terezija Mikluš, Lojze Marega, Stjepo Antunčević, Dane Mikluš, Ivo Mikluš, Vincens Oblak, Lojze Oblak, Miha Ferlin, Joško Mirković, Anton Žnidarčič in Maks Mirković. V drugi vrsti so, vedno od leve proti desni (izvzemši starejše osebe) Frana Buletič, Alojzija Čuk, Ana Mišković, Moženka Turek, Niko Vicković, Ivo Marinović, Dranc Skjeri, Miha Vologič, Ferdinand Čuk, Tonček Mirković. V tretji vrsti so Eva Jellek, učiteljica Leopoldina Koršič, prednica sestra Perseveranca Pospisil, kanonik Franc Pospisil, prošt dr. Stojan Ciril Metod Antonia, velebiti pan Adolf Jašek, učiteljica Zora Klavžar, sestrička Teofrida. Sede pa so naslednja dekleta in dečki: Zalka Marega, Natalija Gravnar, Marija Micković, Jožeta Kreševič, Judita Maraž, Marica Koršič, Anton Delović, Lojze Mačus, Anton Gravnar, Miha Pajković, Franc Lipič.

Pet otrok od teh, ki so na sliki, je v Kromerizu umrlo. To so bili Stjepo Antunčević, Miha Ferlin, Miha Vologič, Lojze Mačus in Franc Lipič. Dragocene podatke nam je posredoval tudi Andrej Šauli iz Ljubljane, ki je v zadnjem času zbral precej dragocenih podatkov o begunskih šolah in napisal daljšo zgodovino teh šol, ki bo izšla v 7. zvezku Zbornika za zgodovino šolstva in prosvete.

Omenimo še, da so 27. novembra odprli v Ljubljani, v slovenskem šolskem muzeju, razstavo o našem begunskem šolstvu. Razstava bo do aprila odprta v Ljubljani, nato jo bodo prenesli maja v Goriški muzej v Kromeriz, nato pa še v Gorico. Ob priliki ljubljanske razstave je Slovenski šolski muzej izdal tudi brošuro, v kateri Guido Streš objavila kratko zgodovino teh šol. Omenimo še spis goriškega furlanskega zgodovinarja Camila Medoča, ki je pred nekaj leti objavil daljšo razpravo o begunskih šolah, omejl pa se je v glavnem na šole, v katere so hodili italijanski in furlanski učenci.

Na ljubljanski razstavi je razstavljeno tudi šolsko sprčevalo iz Kromeriza, ki je menda edino, ki se je ohranilo. To je sprčevalo goriške rojakinje Marice Koršičeve.

MARKO WALTRITSCH

DOMAČI ŠPORT

WÜRTTEMBERG
Württemberg v francoski okupaci-
ski conl: nemško smučarsko prve-
stvo leta 1948

PO ENEM LETU OD PODPISA PARIŠKEGA SPORAZUMA

INDOKINA PRED DILEMO:
MIR ALI TOTALNA VOJNA

Silen topniški napad osvobodilnih sil na kamboško prestolnico
Diverzantska politična akcija saigonskega režima

SAIGON, 26. — Južnovietnamska vlada (Van Thieuova administracija) je danes predložila, naj bi Južni in Severni Vietnam sklenila pogodbo o nenapadanju ter za urediti normalnih odnosov med Hanoi in Saigonom. Predlog je sporočil javnosti južnovietnamski zunanji minister Vong Van Bac na tiskovni konferenci, kjer je izjavil, da je pripravljen, da se sestane s severnovietnamskim zunanjim ministrom ali s drugimi visokimi hanoijskimi funkcionarji vsak čas in kjerkoli. Južnovietnamski minister je dodal, da bo njegova vlada na pravih vseh kar je mogoče, da bi prišlo do miriljubne rešitve spora. Na kraju je še dodal, da upa, da bo Hanoi odgovoril pozitivno na ta predlog.

Pri presojanju te politične poteze južnovietnamske vlade je treba upoštevati številna dejstva, oziroma najnovejši razvoj v političnem položaju indokitskega ozemlja. Kot je znano, Severni Vietnam in začasna revolucionarna vlada v Južnem Vietnamu zastopata stališče, da mora Saigon izvajati določila pariškega sporazuma, kar pa se do sedaj še ni zgodilo. Saigonski režim se otepa izvajanja tega sporazuma posebno glede osvoboditve

celovitosti vietnamskega ozemlja, ki ga je spravila v ospredje zasledba Paracelskih otokov. Medtem sporočajo iz Phnom Penha, da je topništvo osvobodilnih sil že tretjo noč bombardiralo južne in jugozahodne četrti kamboškega glavnega mesta. Po podatkih Lon Nolovega režima so zabeležili šest mrtvih in 22 ranjenih. V zadnjih dveh dneh je padlo na mesto več kot 150 granat, ki so povzročile več kot dvesto žrtev. Lon Nolovo letalstvo je izvedlo večeraj 68 akcij, toda ni se mu posrečilo, da bi razbilo topniške postojanke, ki bombardirajo mesto. Po zadnjih podatkih osvobodilne sile razpolagajo na južni fronti s tremi ali štirimi 105 milimetrskimi topovi, ki so jih odveze vladnim četam. Razpolagajo tudi z velikimi količinami municije.

Položaj se je v zadnjih urah še poslabšal. Na rezidenčne četrti mesta je padlo 83 izstrelkov težkih topov ameriške izdelave. Bombardiranje je trajalo uro in pol ter je povzročilo velik preplah med prebivalstvom, ki se je zateklo v osrednje dele mesta. Zdi se, da so oddelki osvobodilne vojske oddaljeni le nekaj kilometrov od središča mesta.

Južnovietnamske oblasti so sporočile, da so vietnamske osvobodilne sile streljale na transportno letalo s katerim se je peljal povaljnik južnovietnamske mornarice. Letalo je baje zadel izstrelke «sam-7», toda pilotu se je posrečilo, da je pristal na saigonskem letališču.

Predstavniki SFRJ
za zaščito
narodnih manjšin

ŽENEVA, 26. — Na konferenci o varnosti in sodelovanju v Evropi je v okviru tretje komisije, ki se ukvarja med drugim tudi z vprašanji kulture, predstavnik jugoslovanske delegacije poudaril tesno povezanost med problemom narodnih manjšin in vprašanjem varnosti in sodelovanja na evropski ravni.

Jugoslovanski predstavnik je dejal, da skoraj ni evropske države, ki ne bi imela v svojih mejah narodnih manjšin, katerih pravice zahteve pa niso bile še uveljavljene. Da bi se pravice rešilo to vprašanje v duhu sodelovanja med prizadetimi državami, je treba zagotoviti tem narodnim manjšinam pravico do samostojne narodne osebnosti, do nemotne uporabe lastnega jezika (polnopravno z jezikom večine), ohranitev lastne duševne

in kulturne dediščine na vseh področjih kulturnega izživljanja: arhitektura, obrtništvo, glasba, likovne umetnosti, književnost, lastna in družinska imena, krajevna imena in drugo.

Jugoslovanski predstavnik je še poudaril, da je treba omogočiti popoln razvoj narodnih manjšin ter preprečiti njihovo asimilacijo z ustanavljanjem otroških vrtec in šol vsih vrst ob vsestranski podpori oblasti.

Brandt na obisku
v zahodnem Berlinu

BERLIN, 26. — Zahodnonemški kancler Willy Brandt bi moral odpotovati danes v zahodni Berlin, kjer bi obiskal nekega socialno-narodnega poslanca, ki je bolan. Pravijo, da bo Brandt obravnaval pri svojem obisku v zahodnem Berlinu vprašanje odnosov med obema deloma nekdanjega nemškega glavnega mesta, med drugim tudi v zvezi z vprašanji, ki so nastala zaradi poostrene kontrole vzhodne Nemčije na cestah, ki peljejo v Berlin.

NAJHUJŠA NESREČA V ZGODOVINI TURŠKEGA LETALSTVA

«Fokker» se je zrušil pri Izmiru
61 mrtvih in 11 ljudi hudo ranjenih

Vzroki nesreče niso še ugotovljeni, domnevajo pa, da gre za okvaro na kolesih

IZMIR (Turčija), 26. — Pri Izmiru se je danes pripetila najhujša nesreča v zgodovini turškega letalstva. Takoj po vzletu se je zrušilo letalo fokker-F 28 turške letalske družbe THY, na katerem je bilo 73 potnikov in članov posadke. Veste o številu žrtev so še netočne in protislovne: po nekaterih virih naj bi v nesreči izgubilo življenje 61 ljudi, po drugih 62, po nekaterih pa celo 68. Med ponesrečenci naj bi bili trije ali štirje tuji državljani.

Fokker, ki je letel na progi Izmir-Istanbul, se je zrušil takoj po vzletu. Ker je civilno letališče zaprto zaradi popravil, je letalo vzletelo z vojaškega letališča. Vzroki nesreče niso bili še ugotovljeni. Po nekaterih očitkih je bilo letalo le nekaj desetnih metrov visoko, ko se je neopredeljeno nagnilo, tresčilo

na tla in se vnelo. Ena od možnih domnev je, da je bilo eno od koles blokirano ob trenutku vzleta. Letalo eksplozivno je razpadlo na več delov. Najbolj moderno turboreaktivno letalo. Gradnja ga na Nizozemskem, opremljeno pa je z dvema turboreaktivnima letalom rolls-royce. Dosegljivo so ga imeli za tako varno letalo, da ga je tudi nizozemska kraljica izbrala za svojo osebo letalo, njenemu zgledu pa so sledili tudi številni tuji državljani. Po drugih virih naj bi bilo 62,65 ali celo 68 mrtvih, sedem ljudi hudo ranjenih in eden nepoškodovan. Med mrtvimi so trije ali štirje tuji državljani. Dva sta Američana, eden je baje nemške narodnosti o četrti domnevni žrtvi pa ni bilo še mogoče izvedeti ničesar.

Letalo fokker so imeli doslej za najbolj varno in najbolj moderno turboreaktivno letalo. Gradnja ga na Nizozemskem, opremljeno pa je z dvema turboreaktivnima letalom rolls-royce. Dosegljivo so ga imeli za tako varno letalo, da ga je tudi nizozemska kraljica izbrala za svojo osebo letalo, njenemu zgledu pa so sledili tudi številni tuji državljani. Po drugih virih naj bi bilo 62,65 ali celo 68 mrtvih, sedem ljudi hudo ranjenih in eden nepoškodovan. Med mrtvimi so trije ali štirje tuji državljani. Dva sta Američana, eden je baje nemške narodnosti o četrti domnevni žrtvi pa ni bilo še mogoče izvedeti ničesar.

Letalo fokker so imeli doslej za najbolj varno in najbolj moderno turboreaktivno letalo. Gradnja ga na Nizozemskem, opremljeno pa je z dvema turboreaktivnima letalom rolls-royce. Dosegljivo so ga imeli za tako varno letalo, da ga je tudi nizozemska kraljica izbrala za svojo osebo letalo, njenemu zgledu pa so sledili tudi številni tuji državljani. Po drugih virih naj bi bilo 62,65 ali celo 68 mrtvih, sedem ljudi hudo ranjenih in eden nepoškodovan. Med mrtvimi so trije ali štirje tuji državljani. Dva sta Američana, eden je baje nemške narodnosti o četrti domnevni žrtvi pa ni bilo še mogoče izvedeti ničesar.

Plaz obvestil o sodnem postopku je posledica aretacije tridentinskega zdravnika Renza Zorzi. Le-ta je bil aretiran februarja lani, ko so sprejeli na zdravljenje v bolnišnico njegovo pacientko, ki je splavila. Po aretaciji je policija zaplenila v zdravništvu ordinacijo klinične sezname 263 jevo pomočjo. Kaže, da obtoženec ne pacient, ki naj bi splavil z Zorzi stanujejo samo na Tridentinskem pa, da je med njimi veliko tujih državljanek, predvsem Avstrijk, Nemk in Švicark.

Mapa Vinlanda
ponarejena

NEW HAVEN, 2. — Vse kaže, da je mapa Vinlanda, ki je od leta 1965 v arhivu univerze Yale, ponarejena. Sestavili naj bi jo v tem stoletju in ne v 15. stoletju, kot so mislili doslej izvedenci.

Vinland je normansko ime za del Severne Amerike, ki je okrog leta 1000 odkril Viking Leif Eriksson in ustreza približno ozemlju današnjega Massachusettsa. Mapa je bila odkrita leta 1967, osem let pozneje pa jo je neznane podaril univerzi Yale. Če bi bila avtentična bi neizpodbitno dokazovala, da so Vikingi dobro poznali severnoameriški kontinent, še preden se je Kolumbu sploh sanjalo o njem.

Da je mapa ponarejena, je ugotovil raziskovalni oddelk podjetja McCrone. V kristalni strukturi črnega, s katerim je bila zarisana mapa, so izvedenci zaznali titanov bioksid, ki so ga začeli uporabljati šele po letu 1920.

Plaz tož
proti ženskam
ki so splavile

TRENTO, 26. — Namestnik državnega pravdnika v Tridentu dr. Agnoli je sklenil tožiti 263 žensk na

Obtoženi so bili Zvodništva s tiskom

FIRENCE, 26. — Danes se je v tem mestu zaključil pred kazenskim sodiščem proces proti štirim odgovornim urednikom pornografskih revij, ki jih dolžijo zvodništva s pomočjo tiska. Sodniki so poznali obtožbe za krive in jih obsodili na stroge zaporne kazni, poleg tega pa so jim za dve leti prepovedali časnarsko udeleževanje. Najstrožjo kazen so prisodili odgovornemu uredniku revije «Men» Attiliu Battistiniju (štiri leta in sedem mesecev ječe, ter 750 tisoč lir globe). Cesarje Vacchelliju, odgovornemu uredniku revije «Pop», Antonu Mariu Macchiju («Cinesex» in «Superlesbo» in Stefanu Suraceju («Ore della Settimana») pa so prisodili tri leta in tri mesece zaporu.

Stroge zaporne kazni
direktorjem pornorevij

Obsojeni so bili Attilio Battistini (Men), Cesare Vacchelli (Pop), Anton Mario Macchi (Cinesex) in Stefano Surace (Ore della Settimana)

Obsojeni so bili Attilio Battistini (Men), Cesare Vacchelli (Pop), Anton Mario Macchi (Cinesex) in Stefano Surace (Ore della Settimana)

Obsojeni so bili Attilio Battistini (Men), Cesare Vacchelli (Pop), Anton Mario Macchi (Cinesex) in Stefano Surace (Ore della Settimana)

Obsojeni so bili Attilio Battistini (Men), Cesare Vacchelli (Pop), Anton Mario Macchi (Cinesex) in Stefano Surace (Ore della Settimana)

Obsojeni so bili Attilio Battistini (Men), Cesare Vacchelli (Pop), Anton Mario Macchi (Cinesex) in Stefano Surace (Ore della Settimana)

Obsojeni pripadniki
milanskih levičarskih
izvenparlamentarnih
organizacij

MILAN, 26. — Pred milanskim kazenskim sodiščem se je danes zaključil proces s hitrim postopkom proti osim pripadnikom levičarskih izvenparlamentarnih organizacij, ki so bili aretirani med neredov na deset dni ječe zaradi nedovoljene posesti palic in francoskih, dvema pa je prizaneslo, ker sta bila še mladoletna. Vse je obsodilo nadalje na plačilo sodnih stroškov, a jim je suspendiral kazen.

Javni tožilec dr. Fiasconaro je v svojem govoru poudaril, da pričevanja zaslišanih policijskih agentov niso prepričljiva, kljub temu pa je zahteval obsodbe zaradi posesti palic in francosov. Odvetniki pa so zahtevali oprostitev obtožencev ob upoštevanju fašističnega nasilja, ki je vladalo v nedeljo v Milanu, in neprepričljivosti policijskih poročil. Zanimivo je pri vsem tem, da so se v mrežo policistov ujeli le pripadniki levičarskih organizacij, čeprav so neredi in nasilja sprožili fašistični pretepači.

Merkurjeva površina
je zelo valovita

PASADENA, 26. — Vse kaže, da je Merkurjeva površina zelo valovita. Tako trdijo ameriški astronomi, ki so šest mesecev sledili najmanjši planet našega sončnega sistema z orjaskim radioteleskopom. Po mnenju astronomov naj bi bilo na Merkurju tudi veliko žrel ugaslih vulkanov podobnih Luminu, katerih premer meri okrog 50 km. Višinska razlika med dolinami in hribi pa znaša okrog 1.300 metrov. Domneve ameriških strokovnjakov bo potrdila ali zavrnila avtomatska postaja mariner, ki bo prispela v bližino Merkurja konec marca. Sonoda bo prva postaja, ki bo posnela fotografije najmanjšega planeta, tako majhnega, da je bil problem «zadeti ga» z radijskimi signali enakovreden problemu zadeti s puško kovanec na razdalji 16.000 km.

Odprt v Ženevi salon
industrijskega vozila

ŽENEVA, 26. — Danes so v Ženevi odprli mednarodni salon industrijskega vozila, na katerem razstavlja 872 tovarn 24 držav, med katerimi Italija.

Vse kaže, da petrolejska kriza ni prizadela tega področja avtomobilske industrije, pač pa je še pri pomogla k znatnemu razmahu. Dokaz je, da so morali prireditelji zavrniti prošnje številnih industrij, ce, ker ni bilo dovolj razstaviščne prostora za vse.

Reševanje
slovenskih vprašanj

(Nadaljevanje z 2. strani)

bene šole ter 3 milijone in pol za nakup slovenskih knjig, oziroma za razširitev slovenske sekcije občinske knjižnice. Zelo ostro — in ne povsem umestno — pa je polemiziral glede obtožb, da se razbija sindikalna enotnost z ustvarjanjem novega slovenskega šolskega sindikata. V tej zvezi je dejal, da noče govoriti o stvari sami, temveč, da hoče pojasniti koncept enotnosti, ki po njegovem mnenju vodi v eno samo partijo. Nadalje je govoril o primeru športnih društev in dejal, da tisti, ki govorijo o skandalu, kadar se ustvarja nov — pa čeprav odvečen sindikat — istočasno naredijo vse, da se razbije enotnost slovenskih športnikov. Prav tako ostro polemichen je bil glede odnosov Slovenske skupnosti do drugih političnih sil in zaključil, da je Slovenska skupnost že izbrala svojo pot, ki jo vidi v sodelovanju leve sredine.

Dolhar je nato še govoril o prepovedi pouka slovenščine v videmski pokrajini, o kraških rezervatih in o nekaterih konkretnih obvezah tržaške občinske uprave. Zaključil je, da se slovenska manjšina bori tudi za svobodo in demokracijo vseh, kadar zahteva izpolnjevanje osnovnih demokratičnih pravic za sebe.

Zelo dolg govor je imel pokrajinski tajnik in načelnik demokristjanske skupine Rinaldi, ki je posvetil še zlasti posebno pozornost vprašanju slovenske manjšine. Ko je obravnaval politični okvir koalicije, je dejal, da sedaj potekajo pogajanja v devinsko - nabrežinski občini in da se zavedajo resnih obstoječih težav. Ko se sproži mehanizem nezaupanja, je stvari zelo težko popraviti. Toda treba se je zavedati, da bi kakršnakoli drugačna rešitev kot levi center imela resne politične posledice na pokrajinski ravni in za sodelovanje na splošno. Sedanja koalicija je omogočila demokratičen razgovor in sodelovanje dveh skupnosti slovenske in italijanske, njeno razbičje pa bi nujno pomenilo razkrojevanje na dva nacionalno obarvana pola.

Glede slovenske manjšine pa je v drugem delu svojega govora Rinaldi ugotovil, da je bila dosežena širša enotnost pogledov in da obstaja določena enotnost glede reševanja teh vprašanj vsaj strank ustavnega loka. V tej zvezi je še posebej vprašal načelnika liberalne skupine za njih stališče. Rinaldi je nadaljeval, da je leva sredina, za globalno zaščito in teži k sprejemu ne samo enega globalnega zakona, temveč k sprejemu zakonov na različnih ravneh, k odobritvi upravnih sklepov na ravni vlade, dežele in krajevnih ustanov. Govoril je tudi o zahtevi, da mora dežela posredovati v Rimu glede zakonske zaščite.

Rinaldi je obsežno govoril o mednarodni vlogi Trsta in v tej zvezi dejal, da so v odnosih z Jugoslavijo obstajale določene težave in izrazil željo, da bi bile čimprej odstranjene. Zato je pozdravil vest, da bo dežela v kratkem uradno obiskala Slovenijo. Rinaldi je podčrtal, da se bodo okrepili tudi stiki na ravneh krajevnih uprav in občin s Slovenijo in Hrvaško. Na vsak način je treba iti naprej po tej poti, saj so interesi skupni. Obstaja volja, da se naredi nove korake, ker drugače obstaja tudi nevarnost nazadovanja.

Zanimiv je bil poseg Rinaldija glede referendumov. Ugotovil je, da se ni bilo več mogoče referendumov izogniti, ker gre že za vprašanje svobode in demokratičnih pravic. Zelo oster je bil de fašistov in je dejal, da se morajo vsi zavedati, da Kršćanska demokracija ni šla nikoli in ne bo šla nikoli skupaj s fašisti ter da zato tudi ne sprejemajo pozivov na krizarsko vojno. Kršćanska demokracija ima avtonomno stališče in bo naredila vse, da bo referendum vprašanje svobode in omikane izbire državljanov glede razporeke. Pomemben je bil tudi odstavek, v katerem je obravnaval odnos do komunistične in liberalne opozicije in ko je govoril o avtonomiji obstoječe večine. Rinaldi je nato tudi zelo dolgo govoril o programskih obveznostih tržaške občine.

Načelnik liberalne skupine Zimolo je glede vprašanja slovenske manjšine in njenih pravic dejal, da se liberalna stranka oslanja na okostorsko izjavo o spoštovanju pravic nacionalnih skupin in to glede uporabe njih jezika in glede rešitve drugih vprašanj, tako da so državljanji dveh narodnosti lahko resnično enakopravni. Zimolo pa je dejal, da se tega vprašanja ne bi smelo izkoristiti za volilne namene.

Zadnji je spregovoril načelnik socialistične skupine Giuricin, ki je govoril o petrolejskem pristanisku, cestnih zvezah, zgodovinskem reidišču, slovenski manjšini in drugih vprašanjih. Glede slovenske manjšine je dejal, da je najtežje razložiti predsodke in da je treba ustvariti demokratično odprto družbo in vse pogoje za razvoj slovenske manjšine. Na ravni občine ni več nobenega načelnega vprašanja, ki bi ga bilo treba rešiti, zato pa je sedaj na parlamentu in na vladi, da sprejmeta globalni zaščitni zakon.

Giuricin je nato govoril še o odnosu s komunisti in o sestavi odbora. Dejal je, da Hreščak zastopa veliko skupino v stranki in da je zato njegova prisotnost v odboru razumljiva, od Del Tuta pa je zahteval ostavko z mesta odbornika in dejal, da po sklepu tajništva PSI v drugem primeru ne bo več zastopal stranke v občinskem odboru.

DISKRIMINACIJA

Italija velja v svetu za konfesionalno deželo in kot dokaz danes vsi navajajo plamenite strasti ob pripravah za referendum za ukinitev zakona o razporoki.

Kljub temu pa nova davčna reforma podpira pare, ki živijo «more uxorios», čeprav niso poročeni, in zatira zakonske pare. Kako? Pri zakonskih lahko le mož odidele od davka 36 tisoč lir kot družinski poglavar, pri neporočenih parih pa lahko to storita mož in žena, ker sta vsak poglavar svoje družine. Ni nam do moralističnih pridig, smešno pa je vsekakor, da davčna reforma podpira pare, ki so jih še pred nedavnim psovali z «javnimi prešušniki».

KUPEC ZA ŠOTOR
NA KM 101

Neki milanski industrijec je ponudil OZN, kairski in telavivski vladni simbolično usoto, da bi odkupil «šotor miru», v katerem so podpisal sporazum za umik izraelskih čet v nozranjot Sinaja. Podjetnik bi rad podaril šotor družini Kennedy kot poklon boju za mir bratov Johna in Roberta Kennedyja.

političnih jetnikov ter še prav posebej ustanovitve političnega organa v katerem bi bila zastopana tudi poleg političnih sil saigonskega režima in začasne revolucionarne vlade tudi tako imenovana tretja sila.

Kot nalašč je saigonski režim dobil v zadnjih dneh dober adut, ki je spravljal v zagoto severne Vietnamce in seveda tudi južnovietnamsko začasno revolucionarno vlado. Gre za nedavne dogodke na otokih Paracel, ki so jih zasedli Kitajci. Ti otoki so baje nekoč pripadali Vietnamu, toda lastijo si jih tudi Kitajci, Filipinci in drugi. Zasedba otoka Paracel je povzročila precejšnjo krizo, ker Južni Vietnam zahteva od Hanoi ter posredno tudi od začasne revolucionarne vlade odločno stališče, se pravi naj se Hanoi izreče, kot del vietnamskega ljudstva proti zasedbi dela narodnega ozemlja. Do sedaj Hanoi še ni zavzel stališča glede tega vprašanja. Zelo verjetno se bo stanje v bližnji bodočnosti še zaostrojilo, kar pa utegne speljati vode na saigonske miline.

Iz nekaterih virov se je zvedelo, da namerava Hanoi vzpostaviti normalne diplomatske odnose z ZDA. Pobuda spada v okvir splošne težnje po pomirnitvi v tem delu jugovzhodne Azije. Verjetno ta pobuda ni bila všeč saigonski administraciji, ki je v zadnjem času izgubila doberšen del ameriške pomoči (ki je v glavnem šla v korist južnovietnamskih bogatašev). Nenadoma pa se je Saigon spomnil svojih severnih bratov ter jim ponudil spravo. To spravo pa jim ponuja v trenutku, ko bi moral Hanoi izreči svoje stališče glede zasedbe otokov Paracel s strani kitajskih oboroženih sil. Severni Vietnamci ne morejo seveda obsoditi Kitajcev, ker so v marsičem odvisni od njih, na drugi strani pa tudi ne morejo sprejeti sklepa, da se odrečuje suverenosti nad omejenimi otoki.

Prav v teh političnih razmerah se saigonski režim čuti močnejše. Noče popuščati glede bistvenih zahtev o prenehanju sovražnosti na Jugu, vztraja pa pri zahtevi, ki naj bi ščitila celovitost vietnamskega ozemlja. Verjetno se bo saigonski režim ušel pri tem svojem političnem nastopu. Gotovo je, da vitnamsko ljudstvo mora predvsem uprrediti svoje notranje zadeve, obnoviti gospodarstvo, ki je bilo uničeno v večdesetletni vojni ter se šele na koncu zanimati za vprašanja

OBISK JUGOSLOVANSKEGA PREDSEDNIKA V INDIJI

Tito in Giri za izpolnjevanje sklepov
konference neuvrščenih na vrhu v Alžiru

Predsednik SFRJ se je včeraj sestal s premierom Šri Lanke Sirimavo Bandaranaike

NOVI DELHI, 26. — Predsednik republike Indije Giri je sinoči priredil slovesno večerjo v čast predsednika Tita in njegove soproge. Na večerji so bili vsi člani spremstva jugoslovanskega predsednika, v indijske strani pa podpredsednik republik Patak, premier Indira Gandhi, zunanji minister Sing, predsednik vseindijskega nacionalnega kongresa dr. Sharma in drugi člani vlade, poslanki in ugledne osebnosti javnega in političnega življenja. V zdravici je predsednik Giri pozdravil Tita kot velikega svetovnega državnika, pobudnika gibanja neuvrščenih, neutrudnega borca za mir in mednarodno sodelovanje, velikega humanista, rodoljuba, ki je svoje življenje posvetil borbi proti tlačanju slabih in obrambi suverenosti in neodvisnosti svoje dežele. «Nehrujeva nagrada za mednarodno razumevanje je priznanje vaši modrosti, hrabrosti in predvsem vaši humanosti», je poudaril Giri. Indija in Jugoslavija, ki ju povezujejo isti ideali neuvrščenosti in miriljubnega sožitja, sta se po besedah Giri, neutrudljivo borili proti razdelitvi sveta na bloke, proti napadalnosti, proti rasizmu in kolonializmu. Giri je kot Tito na odgovor na zdravico izrazil zaskrbljenost zaradi napetosti v nekaterih delih sveta, posebno na Blžnjem vzhodu, kjer se kriza lahko reši edino z umikom Izraela z vseh zavzetih ozemelj in s priznanjem zakonitih pravic palestinskega ljudstva. Giri je poudaril, da je v sedanjem svetovnem položaju postala akcija neuvrščenih, ki morajo nujno priti z izvajanjem sklepov, sprejetih na konferenci na vrhu v Alžiru in dejal, da morajo biti neuvrščene države stalni aktivni dejavniki na mednarodnem prizorišču za ohranitev miru, varnosti in napredka v mednarodnem sodelovanju.

Glede indijsko - jugoslovanskih odnosov, ki se uspešno razvijajo, je Tito dejal, da še vedno niso izkoristene vse možnosti za razširitev sodelovanja na vseh področjih, posebno na gospodarskem. Sedanjim razgovorom z Indiro Gandhi so ponovno potrdili podobnost pogledov. «Indija in Jugoslavija se bosta tudi v bodoče skupno z ostalimi neuvrščenimi neutrudljivo zavzemali za uresničenje skupnih smotrov», je zaključil Tito.

Predsednik republike je bil danes dopoldne s soprogom častni gost na veliki paradi v Novem Delhiju ob 27-letnici indijske republike. Po paradi je Tito v svoji rezidenčni sprejel predsednico vlade Šri Lanke go spo Sirimavo Bandaranaike, ki jo je po razgovorih skupno z njeno hčerko in sinom zadržal na kosilu. Med razgovori, ki se jih je udeležil tudi zvezni tajnik za zunanje zadeve Miloš Minić, sta Tito in Bandaranaike izmenjala misli o vprašanjih skupnega interesa, posebno

o razvoju mednarodnega položaja in nadaljnji aktivnosti neuvrščenih. Popoldne je bil Tito s soprogom gost na velikem sprejemu v vrtu predsedniške palače. Na tem tradicionalnem sprejemu v čast dneva republike je bilo okrog 6.000 povabljenih, ki so nenehno defilirali mimo predsednika Giri in njegovih gostov in jih pozdravljali na tradicionalni indijski način z lahkim poklonom in sklepanjem rok. Med tem so gostje skoraj uro in pol gledali živopisne tradicionalne indijske igre.

Nocoj je Indira Gandhi v svojem domu priredila večerjo v čast predsednika Tita in njegovi soprogi in gospe Bandaranaike. Med večerjo so se razgovarjali o aktualnih mednarodnih vprašanjih in o akcijah neuvrščenih.

Kuvajtska delegacija
v Sovjetski zvezi

KUWAIT, 26. — Kuvajtska vojaška delegacija je v teh dneh v Sovjetski zvezi. Kot piše dnevnik «Al Rai» se delegacija zanima za odkup najosodnejših lovskih letal in bombnikov, ki jih proizvajajo v Sovjetski zvezi. Kuvajtski tisk poroča, da bo v prihodnje sovjetska vojaška delegacija obiskala to arabsko deželo.

SEUL, 26. — Severna Koreja je danes dobila predlog, ki ga je prejšnji teden napravil južnokorejski predsednik Park Čung-Hee o pogodbi o nenapadanju med obema državama. Severna Koreja je zavrnila ponudbo, ker meni, da bi njen podpis zavlekel v nedogled združevanje obeh Korej. Južnokorejske oblasti trdijo, da Severna Koreja namerava še vedno zasesti južni del otoka.

V okviru preiskave o ugrabitvi Paula Gettyja III. so rimski policijski agenti včeraj zaplenili avto, s katerim naj bi ugrabili vnuka najbogatejšega človeka na svetu. V avtu so agenti našli samokres s slepmi naboji in usnjen bič. Jutri bodo avto pregledali agenti znanstvenega oddelka. Na sliki: Paul Getty z materjo Gail Harris zapušča rimsko kvesturo po petkovem zaslišanju

PRIMO ROVIS

PRAZARNA: UL. PIGAFETTA 6/1 - Tel. 820.747 - Industrijske cone
PUNTO FRANCO VECCHIO Skladiste 10 - Tel. 29.210

DEGUSTACIJA: TRG CARLO GOLDONI 10 - Telefoni 793.735 - 750.575